

Milieurama

Afgiftekantoor Brussel X

Magazine van Bond Beter Leefmilieu nr. 5 • december 2004

urama

Leefmilieu • Nummer 3-4 augustus 2004

Milieurama

Magazine van Bond Beter Leefmilieu • Nummer 1-2 • april 2004

Labels:
welke willen we en
wat leveren ze op?

**Interview federaal
milieuminister Bruno
Tobback**

**Inspraak in Brussel,
Gent en Antwerpen**

**Dwars door
Antwerpen**

Bond Beter Leefmilieu

KOEPSEL VAN MILIEUVERENIGINGEN

Vlaanderen vzw

DOSSIER ECOLABELING

Rondetafelgesprek: 4
hoe denken milieubeweging,
consumentenorganisaties en weten-
schappers over labeling?

Te boek: 10
Wat is nieuw én
het lezen waard in de BBL-bib?

Milieubeleid: 11
Interview met federaal minister van
Leefmilieu Bruno Tobback

DOSSIER INSPRAAK IN GROOTSTEDEN

Brussel: Wijkcontracten, met 16
Maritieme wijk Molenbeek als voorbeeld
Gent: enkele voorbeelden: Emile
Braunplein, Brusselsepoort & omgeving
Sint-Pietersstation
Antwerpen: Kievitbuurt

Milieuberichten 21

Lokale milieudossiers: 24
Dwars door Vlaanderen: Antwerpen

Milieubeleid: 29
Handhaving milieuwetgeving:
een schrijnend verhaal

commentaar

De klok terug

In 1980 verscheen de allereerste Milieurama, die van januari 2005 wordt de allerlaatste. Op volgende pagina lees je dat aan dat stuk geschiedenis op 21 maart 2005 meteen een vervolg wordt gebreid, want dan verschijnt een gloednieuw Vlaams milieublad!

En dat zal nodig zijn, want het is ons zwaar te moede dat we in deze allerlaatste 'gewone Milieurama' moeten vaststellen dat het Vlaamse milieubeleid niet zoveel verder staat dan toen Milieurama een kwarteeuw geleden zijn eerste schuchtere stapjes zette.

Fel overdreven? Ja, want de overheid heeft de voorbije decennia grote inspanningen gedaan. Met de druk van Europa aan de ene kant, en een immer alerte milieubeweging aan de andere. En het moet gezegd: de milieubeweging is in die tijd een brede sociale beweging geworden, die voor het realiseren van haar doelstellingen steeds vaker kan rekenen op steun van de allergrootsten uit het maatschappelijk middenveld.

Maar anderzijds is het niet zo erg overdreven. Niet alleen is het met het milieu nog steeds heel somber gesteld, de huidige Vlaamse regering blijkt bovendien niet zo bereid om daar ook wat aan te doen.

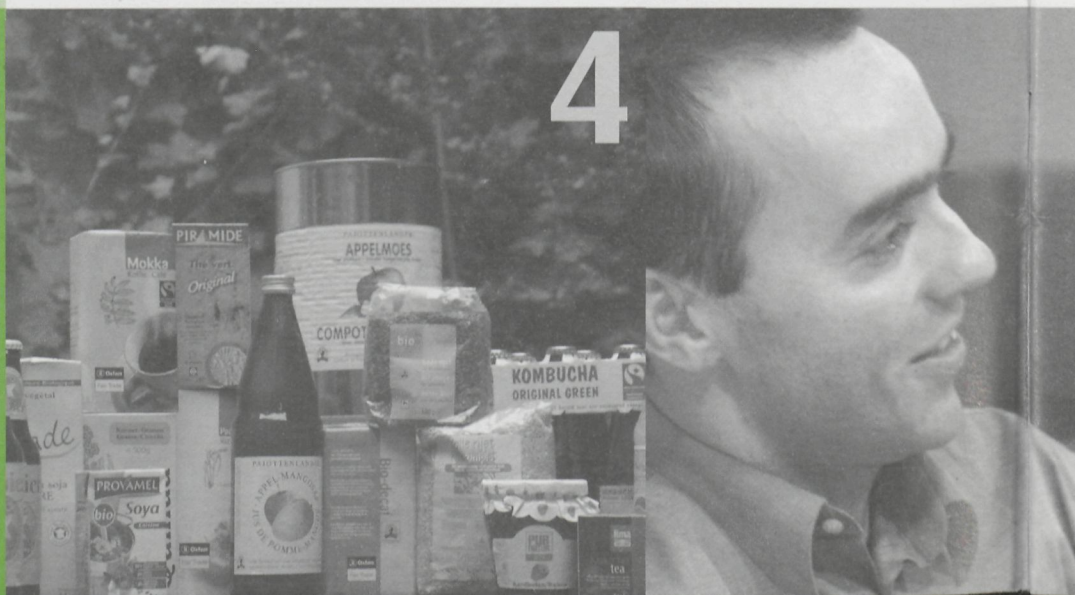
Minister-president Leterme wil meer landbouwgrond. Op zich geen probleem: als men kan bewijzen dat dat nodig is, dan valt daar best iets voor te zeggen. Maar dat kan men niet bewijzen:

Vlaanderen heeft er nauwelijks een idee van waar het met zijn landbouw naartoe wil – niet in de nieuwe Europese context (met de 'nieuwe' uit het oosten erbij), niet in de geglobaliseerde economische ruimte. En dan om meer ruimte vragen, is niets anders dan een pure provocatie.

Ruimtelijke Ordening? Daar heeft Dirk Van Mechelen het niet zo voor. Een verdere versnippering (lees: rendabilisering) van Vlaanderen blijkt zijn doel, en regels en wetten zijn daarbij veeleer een lastig obstakel.

En Kris Peeters draait mijn zijn actuele plannen de klok op milieuvlak een flinke draai terug. Wanneer hij de milieubeweging bovendien in haar financiële mogelijkheden probeert te treffen, getuigt dat van een weinig volwassen politiek. "Wie kritiek heeft, zetten we op droog zaad." Zelfs met het zakgeld van mijn dochter durf ik dat niet meer te riskeren

stef boogaerts
hoofdredacteur

In de volgende Milieurama?

In het zesde nummer, dat je in de tweede helft van januari in de bus krijgt, vind je een hele rist interviews over de stand van het milieu en de milieubeweging in 2005. En daarmee sluit Milieurama meteen de deuren - na 24 jaargangen zetten we er een dik groen punt achter. Dus nog even uitkijken naar dat speciale afscheidnummer ...

En daarna?

Laat Milieurama zijn trouwe lezers in de steek? Neen, integendeel. Want op 21 maart lanceert de Vlaamse milieubeweging een gloednieuw milieublad. Voor de lezers van Milieurama, en voor héél véél anderen.

Over het wat en hoe van dat nieuwe blad lees je uiteraard meer in het afscheidnummer van Milieurama. Maar dat het een uniek project wordt, is nu al duidelijk.

Het wordt immers een blad van de hele milieubeweging, wat dus wil zeggen dat de redactie gaat gedragen worden door ervaren communicatiemensen uit de hele milieubeweging, en dat diverse milieuverenigingen het blad ook mee gaan promoten naar hun eigen achterban. Het wordt dus een blad dat de milieugeïnteresseerde Vlaming informeert over de stand van het Vlaamse en het internationale milieu(beleid), maar dat tegelijk de Vlaamse en internationale milieubeweging in beeld brengt - in al haar verscheidenheid en kleurenrijkdom.

Een blad dus dat verder werk maakt van het Vlaamse en internationale milieubeleid, dat een luis in de pels is van beleidsmakers die hun job niet doen!

Milieurama wenst zijn lezers een prachtig 2005!

Colofon

Milieurama
tweemaandelijks magazine van Bond
Beter Leefmilieu Vlaanderen
24ste jaargang, nr. 5

Redactie

• hoofdredactie: Stef Boogaerts
02 282 17 29, 0497 537 992
stef.boogaerts@bblv.be
• fotoredactie & advertentiewerving:
Annelies D'Hollander, 02 282 17 27,
annelies.dhollander@bblv.be

Bond Beter Leefmilieu

Twee kerkenstraat 47, 1000 Brussel
tel. 02 282 17 20, fax 02 230 53 89
info@bblv.be, www.bondbeterleefmilieu.be

Werkten mee aan dit nummer: Johan Anrijs, Stef Boogaerts, Esmeralda Borgo, Chris Ceustermans, Annelies D'Hollander, Heidi Gelders, Eric Grietens, Steven Lepez, Reinhilde Peeters, Jos Roobaert, Linda Sonck, Jan Turf, Veerle Vandelacluze, Lieve Van den Eede, Sofie Van Hove, Wim Van Gils

Foto's: De meeste foto's in dit nummer zijn gepasseerd via de cameralens van Heidi Gelders, Mana, 0478 265 646, www.mana.be

Vormgeving: Transparant, Oostende

Druk: Druk in de Weer cv, Gent
Milieurama wordt gedrukt met vegetale inkt op niet-gebleekt 100% kringloop-papier.

Verantwoordelijke uitgever: Danny Jacobs, Twee kerkenstraat 47, 1000 Brussel

Abonneren op Milieurama

20 euro: jaarabonnement
40 euro: abonnees in het buitenland
50 euro: steunabonnement
overschrijven op 001-1475409-18 van Bond Beter Leefmilieu

Combi-abonnementen

Lidorganisaties van Bond Beter Leefmilieu kunnen hun leden een uiterst voordelig combi-abonnement van Milieurama aanbieden. Interesse? Neem snel contact op met Set en Bea op het BBL-secretariaat, 02 282 17 20.

Copyleft

Overname van artikels is warm aanbevolen, mits bronvermelding en kennisgeving.

Advertenties

Adverteerders zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de opgenomen advertentie. De Milieurama-redactie noch Bond Beter Leefmilieu dragen daarin enige verantwoordelijkheid.

Giften

Wil u Bond Beter Leefmilieu steunen, stort dan uw bijdrage op rekeningnummer 523-0801218-73. Vanaf 30 EUR ontvangt u een fiscaal attest. Alvast bedankt!

11 14

24

Elk label moet als doelstelling heb

Wie ziet nog duidelijkheid in het label-landschap en wie heeft daar baat bij?

Recent stal een shoppende milieuminister Bruno Touback de show in een supermarkt. Bedoeling was het nieuwe Europese milieulabel bekend te maken bij een breder publiek. Of dat European Flower-label dan wel de minister zelve er aan populariteit mee heeft gewonnen, laten we even in het midden. Maar de vraag of we nu moeten opteren voor een veelheid aan strenge en specifieke labels, of veeleer voor een beperkt aantal algemene en bijgevolg minder specifieke labels blijft ons wél bezighouden. En dus brachten we enkele specialisten uit de milieubeweging, de onderzoekswereld en de consumentenverenigingen samen rond de tafel. Labels: wie ziet door de bomen het bos nog?

Veel specifieke labels of een beperkt aantal algemene, hoe ziet de consument dat?

Rob: Er zijn teveel labels, de consument weet het inderdaad niet meer. Anderzijds komen sommige labels op heel veel producten voor, zoals het CE-label, en ook daar kent de doorsnee consument de betekenis niet van. Er zijn ook grensoverschrijdende labels. Dat

juichen we wel toe, maar ook daar moet je het aantal van beperken. En labels met specifieke criteria per product zijn ook goed. Zoals het European Flower-label.

Esmeralda: Er ontstaat ook een wirwar aan 'zelfverklaarde' labels. Die 'zelf-declaraties' - type 2-labels - betekenen weinig. De sector creëert eigen criteria en voert zelf de controle uit. Allemaal weinig geloofwaardig.

De naam valt meteen. Wat vindt de milieubeweging van dat nieuwe European Flower-label?

Esmeralda: Het Europees Milieubureau, de koepel van alle Europese milieukoepels, heeft een studie verricht naar de kwaliteit van dat European Flower-label. Daaruit bleek dat dat voor sommige productgroepen veeleer zwak is, terwijl de normen voor andere productgroepen

hebben zichzelf overbodig te maken

behoorlijk streng zijn. Dat brengt de geloofwaardigheid van het label in het gedrang.

Veeg je met zo'n algemeen label niet meteen de strengere labels van de kaart? Katoenen handdoeken hoeven voor het European Flower-label niet uit biologisch geteelde katoen vervaardigd te worden.

An: Dat klopt. Maar het ecolabel is op veel meer productcategorieën toepasbaar dan het biolabel. En anderzijds gelden voor het European Flower-label bovendien normen die voor bio niet gelden. Biologische kiwi's uit Nieuw-Zeeland, daar stel ik me toch ook vragen bij. Ze zijn dan wel milieuvriendelijk geteeld, maar het transport ervan is dat absoluut niet. En transport wordt in het Europese label wél meegenomen. Het Eurolabel is immers op een levenscyclusanalyse gebaseerd.

Esmeralda: Het valt niet te ontkennen dat algemene labels, doorgaans met

zwakkere criteria, bekender raken en zo een groter deel van de markt kunnen veroveren. Maar ook labels met strengere criteria moeten een kans krijgen, en zij hebben het nu moeilijk om hun deel van de markt te veroveren. Beiden moeten naast mekaar kunnen bestaan.

En dan kwam staatssecretaris Els Van Weert (SP.a-Spirit) vorige week nog met een duurzaamheidslabel aandragen. Loopt dat niet in de weg van het inmiddels ingeburgerde Fairtradelabel? Of zijn de sociale normen van dat duurzaamheidslabel minder streng dan bij Fair Trade?

Griet: De sociale criteria van het duurzaamheidslabel zijn niet minder streng. De klemtoon ligt trouwens op het monitoren van de hele keten, waarbij bij voorbeeld ook de sociale omstandigheden tijdens het transport (per schip) worden bekeken. In die zin is het zelfs strenger. En het integreert ecologische, sociale en economische criteria. Maar er zitten inderdaad geen prijsafspraken met de lokale producent in, wat bij het Fairtradelabel wel het geval is. Maar dat wil nog niet zeggen dat het in de weg loopt van het bio- of het Fairtradelabel, het is er veeleer complementair aan.

Esmeralda: Omdat zo'n duurzaamheidslabel zowel ecologische als sociaal-economische criteria moet bevatten, loop je inderdaad het risico dat zowel de ecologische als de sociale criteria zwakker zullen zijn dan die van aparte labels. En het brengt ook meer onduidelijkheid voor de consument. Een duurzaamheidslabel is heel abstract. De consument kan zich wel iets voorstellen bij een ecologisch label of bij een fairtradelabel. In de winkel vindt hij koffie met zowel een biogarantielabel als een fairtradelabel. Dat schept meer vertrouwen dan een vaag duurzaamheidslabel.

Maar zo'n strengere labels raken nooit echt bekend.

Esmeralda: Dat klopt. En daarom is breedschalige sensibilisatie rond het European Flower-label wel goed, dat straalt ook af op andere labels. Maar een strenger label als Natureplus is niet bekend, en kan bijgevolg ook nooit rekenen op steun. De overheid erkent alleen het European Flower-label en beperkt haar sensibilisatiecampagne bijgevolg tot dat label. En dus vrezen we ook dat, wanneer er aan gelabelde producten BTW-voordelen zouden worden toegekend, men die alleen op het European

**Rob Renaerts,
OIVO**
“Zelfverklaarde labels moeten aan banden worden gelegd. Ze zijn niet betrouwbaar en leiden tot verwarring.”

Esmeralda Borgo (BBL):

“Malafide labels moeten we blijven bestrijden. Die ondermijnen de geloofwaardigheid van het systeem.”

Flower-label gaat toepassen.

Rob: Dat is ook niet erg. Maar daarom hoef je strengere labels ook niet uit te sluiten. De consument die echt op zoek is, vindt ze wel.

An: Eenheid graag, de sector van de labels is al zo klein, we moeten mekaar toch niet bevechten, mekaar niet zwart maken, niet kapotmaken. Je kan labels toch naast mekaar laten bestaan, en ze verder laten evolueren. Zoals het nu gaat, is het contraproductief.

Esmeralda: Ja, maar malafide labels moeten we toch blijven bestrijden. Die ondermijnen de geloofwaardigheid van het systeem.

Rob: Vanzelfsprekend!

Bart: Daar is het FSC-label een goed voorbeeld van. Dat is een streng en goed gecontroleerd label, en de sector plaatst daar een waardeloos, zelfgedecleard label naast, dat zaait verwarring bij de consument.

An: Je moet inderdaad een onderscheid maken tussen de Iso type-1-labels, die door een onafhankelijke derde worden gecontroleerd, en de andere, zelfverklaarde labels die zelden betrouwbare informatie leveren.

Rob: Wij pleiten voor één degelijk label per sector.

Wie controleert dat allemaal?

An: Daar bestaat een commissie voor. De Commissie voor milieu-etikettering en milieureclame (CMER).

Esmeralda: Maar die CMER werkt niet meer. De voorzitter heeft de handdoek zelfs in de ring geworpen.

Waarom?

Esmeralda: Er werd te weinig vooruitgang geboekt bij het bestrijden van misleidende milieureclame. Concrete klachten bij overtredingen van de code moesten worden behandeld door de Jury voor Eerlijke Handelspraktijken, en die volgde veelal – en niet steeds terecht – de argumentatie van de producent. En initiatieven om de code juridisch bindend te maken, zijn mislukt.

En wat doe je daar aan?

An: Een nieuwe en betere commissie oprichten, gebaseerd op een duidelijker systeem met bindende maatregelen en afdwingbare sancties. Nu wordt de nale-

ving van die milieucode gecontroleerd door de Jury voor Eerlijke Praktijken inzake Reclame, het zelfreguleringsorgaan van de reclamesector.

Rob: Zelfverklaarde labels moeten gewoon aan banden worden gelegd. Ze zijn niet betrouwbaar en dragen bovendien bij tot de verwarring.

Hoe gebeurt de controle bij het European Flower-label trouwens?

Esmeralda: In elk land bestaat een ‘competent body’ waarin alle stakeholders zouden moeten zetelen.

An: Op Europees niveau wordt het ecolabelschema gecoördineerd door de EUEB (EU Ecolabeling Board). Daarin zijn de verschillende nationale instanties en de niet-gouvernementele organisaties vertegenwoordigd en het is deze instantie die nadien ook terugkoppelt naar wat de nationale bevoegde instanties doen.

Maar dat is land per land dan toch verschillend? Wat bij ons wel zo is, is in een ander land niet noodzakelijk ook zo ...

Bart: Dat is altijd wel een beetje zo. En op zich is dat geen probleem.

Rob: Controle is wel vaker een probleem. Het is een zwak punt van productlabeling, en wellicht ook van het Europese milieulabel. Maar daarom moet je het nog niet afschieten. Ook de toekenning van een biolabel gebeurt tenslotte in elk land apart en ook daar

Griet Vanhoutte (CDO, UGent)

“Ik weet niet of de mensen al rijp zijn voor labels, ze blijven toch in de eerste plaats in de prijs geïnteresseerd.”

geldend land per land wellicht lichtjes andere normen.

Wie betaalt die controles?

Esmeralda: Een producent die een label aanvraagt, draait ook op voor de kosten, zowel de kosten voor de aanvraag van het label als voor de testen die nodig zijn om te bewijzen dat zijn product aan de vereisten van het label voldoet. Dat is in strijd met het principe dat de vervuiler betaalt.

En hoe werden de criteria voor dat Europese label ontwikkeld?

An: De regel is dat 30% van de markt aan de normen moet kunnen voldoen. En dat wordt strenger naarmate de markt evolueert.

Het label volgt de markt, niet omgekeerd?

An: Dat is inderdaad wel een beetje zo ... Maar dan natuurlijk wel in de milieuvriendelijke richting. Zo kunnen de criteria ook worden aangepast aan technologische vernieuwingen en nieuwe ontwikkelingen in de kennis van het leefmilieu.

Esmeralda: Bij een herziening van de normen worden die onder druk van de productiesector soms ook afgezwakt.

We hebben het voorlopig alleen over vrijwillige systemen. Wat met labels die door de overheid worden opgelegd?

Esmeralda: Ja, het European Flower-label is tenslotte ook een vrijwillig systeem. Ik geloof wel in verplichte labels, zoals met de CO₂-uitstoot van auto's en met elektrische apparaten. Vooral dat laatste is een heel interessant en duidelijk systeem.

Rob: Inderdaad, maar het kijkt ook maar naar één component: energie. Dat is zeer interessant, maar het wordt moeilijker naarmate je algemener gaat met dat systeem. Het Europees label op elektrische apparaten houdt wél rekening met de hele levenscyclus van het apparaat. Voor ons hoeven het dus zeker niet allemaal door de overheid opgelegde labels te zijn, die zijn ook niet altijd zaligmakend. Kijk naar een

product als batterijen. Die hebben verschillende verplichte safetymarks in de verschillende landen. Die zijn vaak verplicht, maar door ze allemaal samen te plaatsen, snapt de consument er helemaal niets meer van. Met vrijwillige systemen is niets mis. Maar we moeten de zelfgedeclearerde labels er wel eerst uithalen, dat is voor ons een absolute prioriteit.

Oplossing?

Rob: Wij pleiten voor Europese afspraken daarover.

Europa kan daarvoor uiteraard een oplossing bieden. Maar moeten we dat van het huidige, uitgebreide Europa nog verwachten?

Esmeralda: De nieuwe EU-landen hebben uiteraard andere prioriteiten en dat

gaat op het geheel wegen. En bovendien zitten die landen niet op nieuwe milieumaatregelen te wachten, zij moeten eerst hun grote achterstand inhalen wat de bestaande richtlijnen betreft. En dat zal uiteraard al moeilijk genoeg zijn.

Wat verwachten we van de overheid in het algemeen?

Bart: Wij zijn zeker niet gekant tegen door de overheid opgelegde labels. Maar de overheid kan ook sturend werken via ecotaksen en BTW-verlagingen bij voorbeeld.

Rob: Daar ligt de belangrijkste taak van de overheid.

Esmeralda: Een BTW-verlaging voor gelabelde producten is een belangrijke maatregel, maar dat kan wel best op Europees niveau gebeuren, via de Europese BTW-richtlijn.

www.milieukoopwijzer.be

Een label is Milieukoopwijzer niet, maar het lijkt er wel een beetje op.

Milieukoopwijzer is immers een campagne van Bond Beter Leefmilieu die de consument adviseert en aanzet tot duurzame consumptie. De campagne – in feite is het in eerste instantie een webstek – richt zich tot een aantal goed omschreven doelgroepen en heeft op basis daarvan een aantal productgroepen uitgekozen.

Wie start met milieuzorgsystemen, stuit vaak op praktische, sociale of financiële

hinderpalen. Eén daarvan is het gebrek aan bruikbare productinformatie voor de aankoopdienst.

Vaak is het moeilijk om een leverancier te vinden voor het product dat in een handleiding als meest milieuvriendelijk wordt aangeprezen. Vaak wordt de aankoper om de oren geslagen met catalogi en groener-dan-groen aanbiedingen. Door de techniciteit van de discussie is het voor een aankoopverantwoordelijke vaak moeilijk om een keuze te maken. Met de Milieukoopwijzer, een aankoopgids voor scholen, lokale besturen en administraties, wil Bond Beter Leefmilieu aan deze nood verhelpen. De koopwijzer omvat enerzijds een inhoudelijk luik, waarin per product de meest relevante milieucriteria worden toegelicht en anderzijds een praktisch luik waarin de verkrijgbaarheid aan bod komt. Er worden telkens ook tips, goede praktijkvoorbeelden en doorverwijzingen gegeven voor meer achtergrondinformatie. Bezoekers krijgen eveneens de kans om te reageren op de site (o.a. over hun ervaringen met de producten): via invulformulieren en via een forum op de website.

Het project spitst zich toe op drank & dranktoestellen, papier & papierwaren, kantoormateriaal, maaltijden & tussendoortjes, schoonmaakmiddelen, waterbesparende toiletten en kranen & infiltratietegels, verlichting.

Slaat het Europese label ook op de verpakking?

An: Niet altijd. Het label slaat op het product, en of de verpakking in rekening wordt gebracht, hangt af van de levenscyclusanalyse van de betreffende productgroep.

Esmeralda: Dat is een bekend probleem, vooral bij bio komt dat vaak voor. Als bewuste consument sta je dan voor de keuze: biologische melk in een wegwerpfles, of niet-biologische melk in een terugneemfles?

We kunnen wel pleiten voor labels op producten, maar houdt de consument daar ook rekening mee?

Griet: Ik weet niet of de mensen daar al rijp voor zijn, mensen zijn toch in de eerste plaats in hun energiefactuur geïnteresseerd.

Bart: Ja, het CO₂-label wordt ook heel weinig bekeken, vooral omdat het geen rechtstreeks financieel voordeel oplevert. Je bereikt daar maar een heel beperkt publiek mee.

Rob: Onderzoek leert ons dat de consument niet eens naar het etiket kijkt, laat staan naar het label dat daar in een hoekje op gedrukt staat. Waar de consument in de eerste plaats naar kijkt, is de prijs, en daarna geur, kleur ... Maar dus niet naar een label.

Esmeralda: Verplichte etikettering heeft misschien geen grote invloed op de consument, maar wél op de producent.

**Ann Heyerick
(CDO Ugent)**

“Het European Flower-label eist geen biologische teelt, maar het is wel op veel meer productcategorieën toepasbaar dan het biolabel. En er gelden normen voor die voor het biolabel niet gelden.”

Probeer die niet vooral de prijs te drukken om de winstmarge te maximaliseren en om zoveel mogelijk te verkopen?

Rob: Neen, de producent gaat nooit het slechtste produceren, dat is niet goed voor zijn naam en faam. Hij kiest veel eerder voor de middelmaat: niet het meest ecologische, het meest duurzame. Maar dus ook niet het minste. De sector lobbyt wel voortdurend om die labels niet te streng te laten worden.

Maar die weet toch ook dat de consument daar niet wakker van ligt.

Esmeralda: Enkele producten met

labels, voor de kleine maar hardnekkige groep kritische consumenten. En de nadruk op de prijs bij de andere producten, voor de grote groep die vooral daar naar kijkt. Dan zit hij altijd goed.

Momenteel gaat toch heel veel aandacht naar de prijzenslag, met reeksen 'goedkope' producten. Bij die producten spelen milieu en Fair Trade niet mee ...

Bart: Ja, vorige week bleek nog dat Carrefour de eerste was die GGO-soja gebruikte in een frituurolie, en dat was er inderdaad eentje met het goedkope 'nummer 1-label'.

Rob: Overleg met de sector is dus echt wel belangrijk. Het goedkoopste product is trouwens niet altijd het minst milieuvriendelijke. Bij Colruyt heeft het goedkope WC-papier wél een label.

Maar ze maken er geen reclame voor.

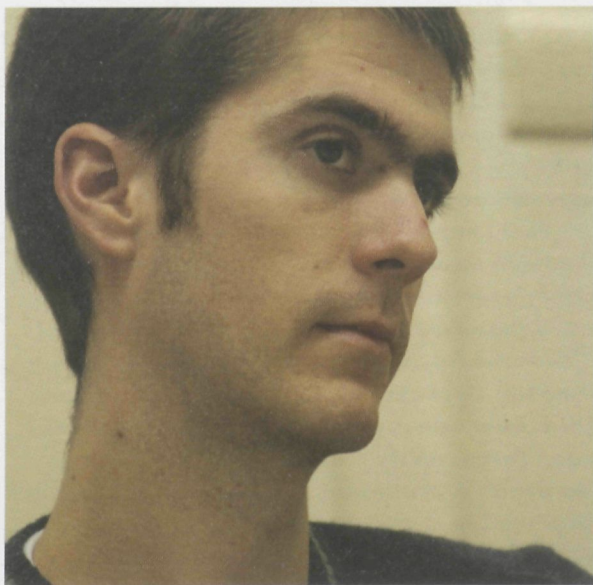
Griet: Neen, omdat de consument er niet wakker van ligt.

Waarom doen ze het dan?

An: Aan de top van bedrijven is er wel een zeker bewustzijn doorgedrongen, in tegenstelling tot de basis.

Rob: En ze hebben schrik, ze willen niet dat actiegroepen om de haverklap aan hun deur staan.

Test-Aankoop, de bekendste consu-

**Bart Holvoet
(WWF):**

“Het FSC-label is een streng en goed gecontroleerd label, en de sector plaatst daar een waar-deloos, zelfge-declareerd label naast. Dat zaait verwarring bij de consument.”

mentenvereniging, besteedt zelden aandacht aan labels, zeker niet aan ecologische. In hun onderzoeken spelen milieuaspecten zelden mee.

An: Ja, dat is een oud zeer. Maar nu komt daar wel stilaan verandering in, om de drie maanden publiceren ze in hun blad voortaan een artikel waarin men ook focust op ecologische en ethische aspecten. In oktober publiceerden ze nog een artikel over de gevoeligheid van de mensen voor ethische producten. En uit dat onderzoek bleek toch dat de aandacht voor ecologische en fairtrade producten stijgt.

Soms geven labels ook een verkeerd signaal.

Rob: Het beste voorbeeld daarvan is het Groen Punt van Fost Plus. Mensen denken vaak dat dat betekent dat het om een recycleerbaar product gaat. Maar een Groen Punt betekent alleen dat er aan Fost Plus betaald is voor de verwerking van het product. En het betekent dus niet dat het in de blauwe zak mag, laat staan dat het gerecycleerd wordt.

Zelfs niet alles wat in de blauwe zak terecht komt wordt gerecycleerd. Dat is toch puur boerenbedrog?

Esmeralda: Puur bedrog, inderdaad.

Rob: Het kan ook anders hoor. In Portugal werkt men niet met een groen punt, daar gebruikt men kleuren. En die kleuren zijn gerelateerd aan de ophaling en de verwerking van het product. Het is ook niet altijd makkelijk hé. Van de verschillende soorten plastics, met de PP-codes, daar snapten de meeste consumenten niets van.

Griet: Een volledig sluitend systeem is nooit mogelijk. Een waterdicht label bestaat niet. En ik vind dat ook niet erg, labels dienen om het gedrag te beïnvloeden en dat werkt zo ook.

Bart: De milieubeweging vindt dat wél erg. Waterdichte systemen bestaan inderdaad niet, maar een goed controlesysteem is wel belangrijk.

Met auto's is dat toch ook zo. Onlangs werd de rangschikking voor de 'schoonste' auto gelan-

ceerd. Maar het sloeg alleen op CO2 en dus belanden er dieselwagens in de top.

Bart: Tja. Als je zwijgt over de fijne stofdeeltjes is dat misschien zo. Maar dan spreek je niet over de 'schoonste' wagen, maar over de 'CO2-vriendelijkste' wagen.

Rob: Ja, maar wanneer je die twee combineert in het onderzoek, hoeveel laat je de beide aspecten dan doorwegen?

Esmeralda: Dat is met alle labels zo.

Wat kunnen we dan doen om echt te wegen op de consumentengedrag?

Bart: Ah, op de producenten mikken. Pak de grote retailers aan. Val Carrefour aan!

Rob: Dat is inderdaad het enige dat echt helpt, daar zijn ze als de dood voor. Geen enkele keten wenst elke week het bezoek van actievoerders, dat is heel slecht voor hun naam.

tekst: Stef Boogaerts
hoofdredacteur Milieurama

foto's: Heidi Gelders (Mana)

Rond de tafel

Rob Renaerts
OIVO

An Heyerick
Centrum voor Duurzame Ontwikkeling,
Universiteit Gent

Griet Vanhoutte
Centrum voor Duurzame Ontwikkeling,
Universiteit Gent

Bart Holvoet
FSC-verantwoordelijke WWF

Esmeralda Borgo
beleidsmedewerker productbeleid Bond
Beter Leefmilieu

Natureplus

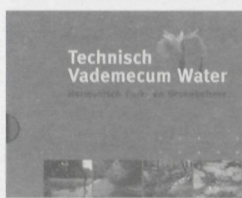
Een van de nieuwe, strenge labels op de markt is Natureplus. Het wordt gedragen door milieuvriendelijke producten in de bouw- en woonsector. Natureplus is een initiatief van de International Association for Sustainable Building and Living. Die vereniging promoot milieubescherming en een gezonde leefomgeving in de bouwsector en informeert consumenten over milieu- en gezondheidsvriendelijke bouwmaterialen, meubelen en andere wooninrichtingsmaterialen. De vereniging 'bekroont' producten die voldoen aan heel strikte criteria inzake milieu, gezondheid en veiligheid. De International Association for Sustainable Building and Living bestaat dan ook niet alleen uit producenten en verdelers, ook gebruikersorganisaties, milieuverenigingen, gebruikers en wetenschappelijke instituten hebben een zitje in de bestuursraden. De vraag naar milieuvriendelijke en gezonde bouw- en binnenhuismaterialen blijft steil groeien, maar tot nog toe bleef de consument vaak in het ongewisse over de aard van een aangeboden product. Dat had vooral te maken met een veelheid aan vaak onbetrouwbare labels.

Daar brengt het Natureplus-label verandering in. Het staat overal in Europa voor dezelfde kwaliteitsgaranties en zowel de initiatiefnemers als de controlemechanismen zijn volstrekt betrouwbaar. Het label is gericht op particuliere consumenten, maar ook op architecten en bouwondernemingen. En de verkopers van milieuvriendelijke bouwmaterialen hebben voortaan een sluitende garantie voor hun producten. Daartoe dragen de producten niet alleen een label, ook de verklaring waarom het product het label draagt, moet bij het product worden gesloten. Vibe houdt zich in Vlaanderen met het Natureplus-label bezig.

**Info: Vibe, Statiestraat 115, 2600 Berchem,
03 239 74 23, info@vibe.be, www.vibe.be,
www.natureplus.de**

Levend water en harmonisch groen

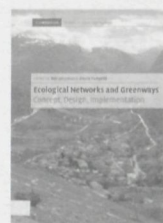

Het eerste werk in de reeks 'Harmonisch Park- en Groenbeheer' van de Afdeling Bos en Groen - het Technisch Vademecum Water - helpt de beheerder beheersplanning in praktijk

om te zetten. Na een theoretische inleiding over aquatische ecologie volgen waterkwaliteit, waterkwaliteit, oevers, visstandbeheer, beheer van overige fauna, beheer van flora, grondwaterbeheer. Zo kan de beheerder specifiek lezen over de problemen die eigen zijn aan het type waterpartij in 'zijn' groengebied. Niettemin benadrukt het vademecum het belang van een integrale visie en van samenwerking met andere gemeentediensten en overheden. Interessant voor elke natuurbeheerder die met waterpartijen aan de gang is.

- **Technisch vademecum water:** harmonisch park- en groenbeheer. Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Bos en Groen, 2004. 212 p.

Ecological Networks and Greenways

De toenemende trend naar urbanisatie overal ter wereld zorgt zowel landschappelijk als ecologisch voor een groot verlies aan diversiteit.

Landschapsplanning en -management zijn noodzakelijk om de impact van de mens te minimaliseren. In

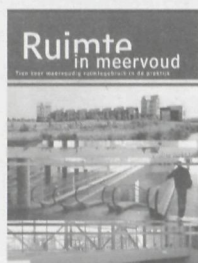
het verleden ging de meeste aandacht naar het beschermen van grote aaneengesloten natuurgebieden. Vandaag gaat men ook op zoek naar mogelijkheden om natuurgebieden van uiteenlopende grootte met elkaar te verbinden door 'Greenways' (Amerika) of 'ecologische netwerken' (Europa). Die groene assen zijn cruciaal om de biodiversiteit in stand te houden en enigszins te herstellen. 'Ecological Networks and Greenways' biedt een mooi overzicht van de recente ontwikkelingen in landschapsplanning en -management. De aandacht gaat uit naar de biologische en fysieke overwegingen bij het behoud en herstel van biodiversiteit. Ook worden culturele en esthetische factoren in de verf gezet. De theorie wordt aan de praktijk gekoppeld via goed uitgewerkte voorbeelden. Grootchalige projecten in Estland en Florida, regionale projecten in Chicago, Milaan en de Argentijnse Yungas ... Zowel voor onderzoeker, ruimtelijk planner als beleidsvoorbereider.

- **Rob Jongman en Gloria Pungetti.** Ecological Networks and Greenways: Concept, Design, Implementation. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. 368 p. www.cambridge.com

Tien keer meer ruimte

Wordt het schoolgebouw in jouw gemeente 's avonds gebruikt als ruimte voor culturele activiteiten of woon je zelf in een gebouw dat tegelijk verschillende functies combineert: winkels onder je, garage daaronder en naast

je een congreszaal ... Dan spreken we over meervoudig ruimtegebruik. De Nederlandse SEV (Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting) selecteerde een tiental inspirerende projecten en brengt ze onder in vijf typen: centrum-stedelijke milieus, recreatieve milieus, kleinschalige milieus, milieus op en rond infrastructuur en specifieke werkmilieus. Elk project krijgt een korte situering. Is het financieel en sociaal rendabel? Wat kunnen we ervan leren en is het voor herhaling vatbaar? De voor- en nadelen van het meervoudig ruimtegebruik vind je bondig in een staafdiagram. Voor al wie bezig is met ruimtelijke inrichting en verstedelijking. Als bron van inspiratie of om te leren uit de ervaring die bij de voorbeeldprojecten werd vergaard.

- **Ruimte in meervoud:** tien keer meervoudig ruimtegebruik in de praktijk. Rotterdam: Sev, 2004. 72 p. www.sev.nl

Vrijwillig het klimaat verbeteren?

In een klimaat van economische onzekerheid, recessie en werkloosheid, staan veel overheden huiverig tegenover bindende maatregelen om de uitstoot van broeikasgasen te reduceren. Die maatregelen worden meteen gezien als een rem op de economische groei en de welvaart. Vrijwillige overeenkomsten zijn wel aanvaardbaar. Welke soorten van vrijwillige overeenkomsten bestaan er en wat zijn hun voor- en nadelen? Hoe efficiënt zijn ze in vergelijking met andere instrumenten en hoe kunnen ze gecombineerd worden met die andere instrumenten? Wat zijn de economische gevolgen voor diegene die ze toepast? Wat is de rol van de overheid? 'Voluntary approaches in climate policy' wil een state of the art zijn over dit relatief nieuw beleidsinstrument. Zesentwintig auteurs, voornamelijk economen, onderzoeken de kracht van vrijwillige klimaatmaatregelen en geven hun visie over ontwerp en succesvolle toepassing.

Voluntary Approaches in Climate Policy

- **Andrea Baranzini, Philippe Thalmann, e.a.** Voluntary Approaches in Climate Policy. New Horizons in Environmental Economics. Cheltenham: Edward Elgar, 2004. 304 p. www.e-elgar.com

Multicultureel tuinieren

Uitwisseling van ervaringen en ideeën over natuur werkt de integratie van verschillende culturen in de hand. Samen bezig zijn in de natuur zorgt bovendien voor leefbaardere stadswijken. Dat zijn de uitgangspunten bij 'Mostafa's moestuin' en 'Meer groen in de regenboog' van Stichting Veldwerk Nederland. Met deze projecten willen natuur- en milieuorganisaties, volkstuinverenigingen, opbouwwerkers en wijkbewoners samen de integratie tussen allochtonen en autochtonen bevorderen en de natuurbeleving van de wijkbewoners stimuleren. Bij 'Mostafa's moestuin' is een ecologisch beheerd tuin-

complex de uitvalsbasis. 'Meer groen in de regenboog' stelt de uitwisseling van natuurbeelden van deelnemers afkomstig uit zeer verschillende landen en culturen centraal. Er worden excursies gemaakt en natuurbeheerwerken uitgevoerd. Hoe ga je nu te werk bij het organiseren van een dergelijk project? Hoe kan je best deelnemers werven en selecteren? Wat is het belang van natuur- en milieueducatie? Dat vertelt het boek dat bij de twee projecten werd uitgegeven. Geen diepgaande literatuur over natuurbeleving in verschillende culturen, wel een inspiratiebron, met nieuwe perspectieven, handige tips en voorbeelden.

- **Jan van Ginkel en Mostafa El Filali.**

Mostafa's moestuin. Meer groen in de regenboog. Natuurlijk samenwerken in en om de stad. Orvelte: Stichting Veldwerk Nederland, 2004. 96 p. info@veldwerknederland.nl

- **'Het drieluik voor nieuwkomers'**, een gelijkwaardig project bij de Koninklijke Vereniging voor Natuur- & Stedenschoon, heeft drie kernwoorden: tot rust komen, inleven en meedenken. Voor 2005 staan er twintig uitstappen op stapel. Erik.Nobels@kvnw.be

Voedsel voor

VOEDSEL VOOR 9 MILJARD MENSEN
PERSPECTIEVEN OP LANDBOUW EN WERELDOEDSELVOORZIENING

heel de wereld

De Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen van de K.U.Leuven bestaat 125 jaar. Naast een tentoonstelling zagen enkele publicaties het licht. Het boek 'Voedsel voor 9 miljard mensen: perspectie-

ven op landbouw en wereldvoedselvoorziening' stelt als centrale vraag: hoe kunnen we de honger der wereld uit helpen? In de inleiding en het eerste hoofdstuk wordt de toon meteen gezet. Het is een kwestie van voldoende voeding te voorzien door de landbouw op te drijven en de landbouwtechnologie kan daartoe een belangrijke bijdrage leveren. Doemdenkerij over veranderingen is uit den boze. Bodemdegradatie, de beperkte voorraad water en land en het probleem van biodiversiteit maken intensivering nodig. In het tweede hoofdstuk, over de specifieke rol van de markt en van de overheid, wordt deze visie genuanceerd. Chronische honger heeft meer te maken met te weinig aanspraak op voeding dan met te weinig beschikbaar voedsel. Belangrijk is om een einde te maken aan de oneerlijke concurrentie tussen Noord en Zuid. Trade and aid is de boodschap. Verder gaat het over problemen en toekomst van de westerse landbouw, voedselproductie in tropische landen, visvangst en aquacultuur en watervoorziening. Tot slot, een pleidooi voor het gebruik van GGG's ...

- **Robert Schoonheydt en Siska Waelkens.** Voedsel voor 9 miljard mensen: perspectieven op landbouw en wereldvoedselvoorziening. Tiel: Lannoo, 2004. 190 p. www.lannooocampus.com

Beren en bizonen zullen in Vlaanderen nooit meer terugkeren

Interview federaal milieuminister Bruno Touback

Midden november vond federaal milieuminister Bruno Touback (SP.a) nog één vrije vooravond in zijn agenda. Die pikten we vliegensvlug in voor een 'milieubabbel' met de gloednieuwe minister. En indien alle goede voornemens nu ook nog uitmonden in een krachtig beleid, ziet het er niet eens zo slecht uit. Al weten we na al die jaren natuurlijk dat er van een 'indien' alleen niet te leven valt ...

De verkiezingen zijn al een poosje achter de rug, maar je blijft toch zitten met een groot blok dat ronduit kiest voor de antipolitiek. Dat het in die omstandigheden niet makkelijk is om aan milieubeleid te doen, ondervinden wij ook. Hoe ervaar je dat dan als milieuminister?

Nog veel meer dan jullie! Maar het is nooit makkelijk geweest. Het grote probleem van milieu de laatste jaren is misschien niet zozeer extreem rechts. Een deel van het ongenoegen omwille van milieuproblemen - uitbreiding van de haven, nachtlawaai, landbouwactiviteiten ... - wordt ook door hen gerecupereerd. Maar de gevoeligheid voor milieu is in het algemeen wel afgenomen. De milieugolf van de jaren tachtig en begin jaren negentig heeft zich vertaald in een golf aan Europese milieuwetgeving, die dan in de loop van de jaren negentig is vertaald in federale en Vlaamse wetgeving. Denk maar aan afvalbeleid, natuurbehoud, bodembescherming ...

Neemt het draagvlak ook op Europees vlak af?

Ja, als ik de discussies zie over nieuwe milieuriichtlijnen, dan komen daar veel meer argumenten bij te pas van: "Hou rekening met de economische gevolgen, hou rekening met de productiviteit." Met de richtlijnen rond water was dat absoluut niet zo. Ook niet met de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Je zou het nu maar eens moeten proberen zonder die vermelding ... Ook in Europa is die golf dus een beetje voorbij. Dat heeft

natuurlijk ook te maken met de toename aan rechtse regeringen in Europa.

Dat we als Europees milieucommissaris een politiek zwaargewicht als Margot Wallström moeten inleveren voor Stavros Dimas, een 'conservatieve gepensioneerd Griek', is daar ook een voorbeeld van?

Ik deel je appreciatie voor Wallström, maar niet helemaal je oordeel over Dimas. Wat ik hoor, is dat het wel een heel intelligent en gedreven man is. Natuurlijk kwam Wallström uit een land met een zeer goed milieubeleid, en dat kun je van Griekenland niet zeggen. En Dimas heeft in het verleden ook nooit iets met milieu te maken gehad.

Als milieu niet langer populair is, betekent dat dan dat we ons beperken tot populaire milieumaatregelen?

We leven in een democratie, en als een meerderheid van de bevolking iets niet wil, kun je wel een keer iets doen, maar ...

Je gaat ervan uit dat 90% van de bevolking tegen milieumaatregelen is?

Niet in alle gevallen, dat hangt ervan af. Je moet ook uitleggen wat het probleem en de potentiële risico's zijn, en ook welke de voor- en nadelen van een oplossing zijn. En dan kom je meestal wel tot een haalbare oplossing, misschien niet de radicaalste, maar ...

Als federaal milieuminister sta je

met je bevoegdheden toch verder van de mensen af, dat maakt het jou toch makkelijker dan je Vlaamse collega?

Dat zou ik niet zeggen: de meeste mensen in Vlaanderen zijn niet tegen natuurbeleid, tegen de bescherming van natuurgebieden. Ook niet tegen een goed afvalbeleid, op het vlak van gescheiden ophaling scoort Vlaanderen zeer goed. We onderschatten vaak wat we al wél doen. Daarnaast worden we geconfronteerd met een rist milieuproblemen, we leven nu eenmaal in een dichtbevolkt land, wat betekent dat je meer rekening moet houden met gezondheidsrisico's. Anderzijds moet je ook realistisch zijn: in Vlaanderen leven geen beren en bizonen meer, en die zullen ook nooit meer terugkeren. Dat betekent dat je met al die beperkingen moet rekening houden, maar ook dat er nog heel wat mogelijk is.

Dat ik met de makkelijker dossiers geconfronteerd word, klopt ook niet. In dossiers als klimaatbeleid, maar ook productbeleid, biociden en pesticiden heb ik niet te maken met goedwillende brave burgers die graag vogeltjes zien vliegen, maar met goed georganiseerde mensen die hun belangen komen verdedigen. En het ook niet altijd slecht doen: alle Belgische autoconstructeurs zijn op één of andere manier met milieuvriendelijker wagens bezig. Die komen hier niet zeggen: we willen niets, maar die komen hier ondersteuning vragen. En dat is niet altijd slecht, in het andere geval gaan ze het in Polen veel slechter doen. Als we globaal denken, zetten we daarmee ook geen stap vooruit.

Vind je het dan niet jammer dat je duurzame ontwikkeling niet meer hebt? Bij je voorganger zat het er wel bij. Een heel logische combinatie.

Dat is niet waar. Als je het koppelt, beperk je het te vaak tot milieu, en duurzame ontwikkeling is veel meer dan alleen maar milieu. Natuurlijk was ik graag minister van duurzame ontwikkeling geweest. Net als ik graag minister van justitie was geweest, of premier ... Maar bij de bevoegdheidsverdeling kijkt men hoeveel ministers er zijn en hoeveel bevoegdheden. En men kijkt dan ook naar de interesse van de ministers. En wij hebben met Els Van Weert (Spirit) duurzame ontwikkeling dan toch in het kartel gehouden. Els kan zich daar nu volledig op concentreren. Zij moet mij niet alleen komen lastigvallen, maar ook de ministers van mobiliteit, ontwikkelingssamenwerking, economie ...

De milieubeweging is natuurlijk ook geëvolueerd. We zijn sterk geprofessionaliseerd en we zitten veel vaker 'rond de tafel' dan vroeger.

Ik vind het heel belangrijk dat er als tegengewicht voor de georganiseerde bedrijfswereld, de landbouwsector ... ook een professionele milieulobby bestaat. Ook op Europees niveau is dat heel belangrijk en daar gebeurt dat misschien nog te weinig. Maar wat jullie rol betreft: jullie moeten de twee doen. Onderhandelen en adviseren als het kan, maar ook actie voeren als het moet. Maar wat jullie volgens mij nog te weinig doen, is het dagdagelijks 'opvoeden' van de mensen rond milieuzaken. Via wandelingen in natuurgebieden gebeurt dat wel, maar dat de huismus achteruitgaat is een heel belangrijk signaal, en dat hoor je veel te weinig. Natuurmonumenten slaagt daar in Nederland veel beter in, en daar ligt voor jullie nog een belangrijke taak. Ook voor mij trouwens, want daarmee leg je een basis voor milieubeleid bij een breder publiek.

Met bijna een miljoen leden creëert Natuurmonumenten inderdaad een breed draagvlak. Maar toch gebeurt het vandaag in Nederland ook niet meer hé.

Neen, er gebeurt vandaag in Nederland veel minder dan bij ons. Maar dat heb je natuurlijk altijd met compleet tegen-draadse coalities zoals in Nederland en Amerika. Dan valt het hele milieubeleid al snel stil.

Wat denk je van de relatie tussen milieubeweging en milieubeleid in Vlaanderen?

Ik denk dat de relatie tussen beleid en milieubeweging in Vlaanderen goed is, en moeilijk beter kan. Maar dat jullie met te weinig zijn om aan alle adviesraden deel te nemen, begrijp ik. Elke adviesraad die erbij komt (vaak omdat jullie die zelf vragen), zie je dezelfde gezichten uit de milieubeweging verschijnen.

Voor DHL is er nu een oplossing die niemand tevreden stelt. De studie die aantoonde dat de gezondheidskost hoger lag dan wat DHL ooit kon opleveren, kwam nooit in het debat terecht.

Jawel, die studie zat wél in het debat. En als de gezondheidskost meer kost dan de baten, dan moet je het uiteraard niet doen. Maar juist daarom stelden we ook die grens. En dat je op langere termijn op een veel duurzamere manier wellicht veel meer jobs in die regio kan creëren, weten we ook. Maar ga dat maar eens uitleggen aan de 1800 mensen die morgen de vervaldag van hun hypotheek zien aankomen. En een alternatief is er natuurlijk morgen niet, en de kans dat deze mensen in die nieuwe economie terechtkomen is ook niet zo groot.

Over vijf jaar werken er bij DHL ook veel minder laaggeschoolden ...

Dat klopt. En wij hebben ook altijd gezegd dat er een grens is aan de last voor de omwonenden. Het aantal nachtvluchten mocht nog een beetje groeien, maar over die grens ga je niet, dat is duidelijk. Bovendien kan het niet dat één bedrijf dat helemaal opvult. Er moet ook ruimte voor anderen zijn. Maar je mag natuurlijk niet vergeten dat die ook gaan vliegen, anders moeten ze niet in de omgeving van de luchthaven gaan zitten. Het is een regio met potenties, maar alleen als er een luchthaven blijft.

Als je dagelijks blijft herhalen dat we de kerncentrales niet kunnen missen, wordt het wel héél moeilijk.

Het is altijd moeilijk geweest. En het was ook niet makkelijk om dat vorig jaar in het regeerakkoord te laten bevestigen. Wij zijn dat blijven eisen. Maar tussen nu en 2015, en ook daarna, zal de discussie nooit stoppen.

Als je helemaal niet aan alternatieven werkt, geen energie bespaart, huizen niet beter isoleert en niets doet aan de mobiliteit, dan kunnen we in 2015 inderdaad niet zonder ...

Ja, en als verantwoordelijke voor het klimaatbeleid is de verleiding groot om te zeggen ... En natuurlijk is de druk groot, ook vanuit het bedrijf dat nog steeds een feitelijk monopolie op de elektriciteitsleveringen heeft. Maar het zou te makkelijk zijn om nu te zeggen: we kunnen niet zonder kerncentrales. We moeten nu werk maken van alternatieven. Als men vijftig jaar geleden over kernenergie had gesproken zoals men nu over alternatieve energiebronnen spreekt, dan waren er vandaag ook geen kerncentrales geweest. En zo'n kerncentrale heeft ook geen eeuwig leven. Openhouden na 2015, ja, maar tot wanneer? En daarna een nieuwe bouwen?

Alternatieven dus?

Ja, en we zijn daar ook mee bezig. Alleen is het in Vlaanderen blijkbaar heel moeilijk om windmolens te plaatsen. We hebben in België ook ongelooflijk goede technologie inzake fotovoltaïsche cellen, maar we maken er bij ons voorlopig heel weinig gebruik van. Maar objectief gezien leven we ook in een land waar nog weinig plaats is om dingen te doen - dus ook niet om koolzaad voor biobrandstof te kweken - en België is ook niet meteen het zonnigste land. Maar we moeten wel alles doen wat we kunnen, en in 2015 zien we dan wel waar we staan.

Kyoto. Jij moet dat beleid vorm geven, maar je bent in heel grote mate afhankelijk van een hele rist collega's ...

Met de inwerkingtreding van het proto-

“Los van het probleem van broeikasgassen en los van de VS hebben we er economisch belang bij om onafhankelijker te worden van fossiele brandstoffen.”

col hebben we er allemaal belang bij dat we de doelstellingen halen. Nu wordt het concreet. Er wordt heel concreet werk gemaakt van het register van emissierechten, 160 bedrijven doen daar aan mee. We gaan er federaal vanuit dat we emissierechten in het buitenland moeten gaan kopen, maar hoe meer we dat kunnen beperken, hoe beter. We willen eigen maatregelen nemen voor dubbel zoveel resultaat als we in het buitenland willen aankopen.

Na Kyoto moeten we nog een flinke stap verder. Gaan België en Europa hun klimaatbeleid voortzetten, ook als de Amerikanen blijven dwarsliggen?

Als je je energievoorziening voor de komende decennia wil veiligstellen, dan kun je dat op twee manieren doen. Je kunt het hele Midden-Oosten innemen, zoals de Amerikanen dat doen. Maar als je dat om principiële redenen niet wil, of je hebt niet genoeg mensen die naar ginder willen om te gaan schieten ...

of om beschoten te worden ...

Ja, dan moet je voor een andere oplossing kiezen. We moeten ons onafhankelijker maken van olie, en daar zijn we in Europa al mee bezig. We mogen er ook vanuit gaan dat olie de komende jaren zeker niet goedkoper wordt, en dus kan het economisch ook een goede zaak zijn om over alternatieven te beschikken. Bovendien kun je de olievoorraad maar

beter efficiënt gebruiken, want er zijn toepassingen waar je veel moeilijker een alternatief voor vindt dan voor mobiliteit of huisverwarming. Dus los van het probleem van broeikasgassen en los van de VS hebben we er economisch belang bij om onafhankelijker te worden van fossiele brandstoffen. Gelukkig heeft men dat in Europa wel begrepen.

En de nieuwe groeieconomieën in het Zuiden – Brazilië, India, China?

Ook op hen moeten we niet wachten, maar ze hebben er zelf wel alle belang bij om mee te doen. En in sommige gevallen gebeurt dat ook, Brazilië doet terzake wel inspanningen. Zij moeten trouwens ook de keuze maken hé: afhankelijk worden van de enkele landen die over olie beschikken, of meteen alternatieven ontwikkelen. Natuurlijk speelt de armoede in veel landen ook parten: wie crepeert van de honger ligt niet wakker van Kyoto. Willen we dat die landen kunnen ontwikkelen en daarbij rekening houden met Kyoto, dan moet Europa zijn verantwoordelijkheid opnemen.

We snappen niet waarom de SP.a een 'slimme' kilometerheffing zo halsstarrig blijft afwijzen.

Omdat we er zo geen hebben! Er is geen systeem dat je in Vlaanderen zo kunt invoeren. In Duitsland hebben ze het geprobeerd. Resultaat? Een fiasco. De technologie is nog niet beschikbaar.

Een vignet dan, zoals Vlaams minister Peeters voorstelt?

Dat is nonsens. Eens je zo'n vignet hebt, rij je zoveel als je wil. Je gaat je auto dan toch niet meer laten staan! Het is alleen zinvol voor vrachtwagens, zeker voor buitenlandse vrachtwagens die ons land doorkruisen. Maar voor personenwagens is het nonsens.

Maandag stelt een breed front van organisaties een platformtekst voor over Reach, de Europese richtlijn inzake chemische stoffen. Het Belgische standpunt is behoorlijk goed ...

En dat zal zo blijven.

Hoe ligt dat Europees?

Nog heel erg open. De meningen liggen nog ver uit mekaar. De discussie is zeker nog niet afgerond. Als op de persconferentie maandag zou blijken dat het Belgisch standpunt nog moet worden bijgeschaafd, heb ik daar geen probleem mee. Maar je hebt dan natuurlijk nog altijd maar een Belgisch standpunt.

Pesticidenreductie behoort ook tot je bevoegdheden.

Ja, en we werken aan een pesticidenreductieprogramma. (dat inmiddels ook werd voorgesteld, nvdr)

Dat alleen werkt als er voldoende controle is, wat niet het geval zal zijn ...

Er zijn nogal wat controles, federaal, Vlaams, milieu-inspectie, politie ... Maar de informatie-uitwisseling blijkt haast onbestaande. Op dat vlak kunnen we alvast enkele belangrijke stappen vooruit zetten. Zonder dat je veel extra mensen nodig hebt, want die zullen er inderdaad niet zijn. En je moet er natuurlijk vanuit gaan dat je nooit naast elke landbouwer een controleur kunt zetten hé ...

tekst: Stef Boogaerts
hoofdredacteur Milieurama

foto's: Heidi Gelders (Mana)

Soms is de wil aanwezig, soms

Hoe mensen (niet?) betrokken worden bij de ontwikkelingen in 'hun' grootstad

Of het met de grootstad nog iets kan worden, hangt niet alleen af van de hoeveelheid geld die de overheid er in pompt. En evenmin van de hoeveelheid of de kwaliteit van de specialisten die erbij worden geroepen. Het heeft ook, en misschien nog vooral, te maken met de manier waarop de bevolking bij de ontwikkelingen in haar stad wordt betrokken.

Antwerpen moet zwijgen

Wij trokken alvast naar de drie grootsteden die Vlaanderen rijk is: Brussel, Antwerpen en Gent. In Antwerpen wilden we het 'Antwerpen aan het woord'-project in de kijker zetten. Maar nu het stadsbestuur, om volstrekt onbegrijpelijke redenen, dat vanuit de basis gegroeide inspraakproject tot een 'Antwerpen moet zwijgen'-project heeft omgevormd, besloten we Antwerpen even links te laten liggen. Maar nu het ook in de Antwerpse Kievitbuurt zo grondig de verkeerde kant opgaat, hesen we de 'fiere' Scheldestad weer aan boord. Drie steden dus: de Kievitbuurt in Antwerpen, de wijkcontracten in

Brussel en enkele voorbeelden uit Gent. We hebben dus niet de pretentie om het hele inspraakbeleid van deze steden te evalueren, en als het met dat ene project is misgegaan, betekent dat nog niet dat het hele inspraakbeleid slecht is.

Wijkcontracten

Veruit het meest ingrijpende instrument om aan de stedelijke problemen structureel te verhelpen, vinden we in Brussel. De wijkcontracten, herwaarderingsprogramma's op initiatief van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, worden in partnerschap met de gemeenten uitgevoerd in verschillende kwetsbare

wijken. Elk jaar stelt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op basis van vaste criteria (staat van woningen en openbare ruimten, sociale toestand van de inwoners ...) een lijst op van de wijken die van een wijkcontract kunnen genieten. Die projecten willen de belangrijkste problemen aanpakken en zo een stimulans geven aan een wijk. Het gaat om de bouw en renovatie van woningen, aanleg en renovatie van industrie- en KMO-terreinen, de herinrichting van openbare ruimten, het creëren en versterken van wijkinfrastructuren (socio-cultureel, sport ...) én de oprichting van sociale en participatieve activiteiten tijdens de duur van het wijkcontract.

s ook niet ...

Na een voorbereidende fase van negen maanden wordt het programma uitgewerkt, en daarna wordt vier jaar (met eventueel 2 jaar extra om de werken af te ronden) aan de projecten gewerkt. Binnen de perimeters van het wijkcontract krijgen alle inwoners verhoogde premies voor woningrenovatie en gevelverfraaiing.

Bij de opstelling van het programma worden de bewoners betrokken via Algemene Wijkvergaderingen, bijeenkomsten van de Overlegcommissie en van de Plaatselijke Commissie voor Geïntegreerde Ontwikkeling en een openbaar onderzoek.

"80 tot 90% van het budget wordt door het Gewest geleverd, 10% komt uit de kas van de federale overheid. Het was ook de bedoeling om de private sector mee te laten investeren", zegt BBL-medewerker Chris Ceustermans die in een niet zo ver verleden nog coördinator was van de Brusselse milieukoepel Bral. "Maar die heeft haast nergens geïnvesteerd. Een voorbeeld van mislukte publiek-private samenwerking ..."

Manifest van de bevolking

"Of de inspraak lukt, hangt niet alleen van het bestuur af", zegt Chris. "Eén van de beste wijkcomités van Brussel is dat van de Maritieme wijk, waar momenteel twee wijkcontracten lopen." Dat comité kwam nog voor de start van de wijkcontracten op de proppen met een omstandig "MANIFEST voor sociale verbondenheid in de Maritiemwijk". Daarin leggen ze de nadruk op de betrokkenheid van de wijkbewoners, en de nood aan projecten waarin de bewoners zich kunnen herkennen en die meer ten dienste van de bevolking staan dan dat ze luxe en prestige oproepen. In een wijk waar onder andere KBC zijn lelijke, pompeuze en compleet omgevingsvreemde hoofdzetel neerpootte en aan de rand waarvan het gigantische Turn & Taxis-terrein op nieuwe ontwikkelingen ligt te wachten, lijkt ons dat méér dan logisch. In het Manifest besteedt het comité dan ook ruime aandacht aan de eigenheid van de wijk, de nood aan een integrale én geïntegreerde aanpak, sociale verbondenheid en gemengdheid, ethiek en esthetiek, mobiliteit, sociaal-economische aspecten, culturen (in een bij uitstek multiculturele buurt) en ... participatie.

Tevredenheid

Intussen beginnen de wijkcontracten in deze buurt concrete vruchten af te werpen en dus trokken wij naar Jos Roobaert, gepokt en gemazeld in diverse milieu- en noordzuidbewegingen en in de 'Maritime' al jaren voorvechter van een leefbare wijk voor iedereen. En Jos is zeker niet ontevreden.

Hij praat met respect, met lof zelfs, over de kwaliteiten en de inzet van de gemeentebambtenaren die zich met het project bezighouden. Hij vindt ook dat de bevolking au sérieux is genomen en dat de voorliggende projecten in grote mate overeenstemmen met wat via de inspraakprocedures werd gevraagd. Vooral de inrichting van de voormalige

kantoren van cosmeticaproductent L'Oréal stemmen hem gelukkig. De gemeente heeft dat pand gekocht, de verbouwingsplannen zijn klaar en over afzienbare tijd huizen een aantal buurt- en gemeenschapsvoorzieningen in dat gebouw: kinderopvang, een werkgelegenheidspost ...

Werken en genieten

Heel anders loopt het momenteel in de Antwerpse Kievitbuurt. Daar hebben mondige burgers uit diverse comités (Kievit, Zurenborg, Provinciestraat, Dominicushuis, den Driehoek, Milisstraat en Van den Nestlei/Baron Joostensstraat) zich tegen het voorliggende project verenigd in De Ploeg. De Ploeg lanceerde in het najaar van 2004 'een ultimatum verzoek tot toekomstgericht handelen', en in het kort komt dat op het volgende neer.

De Ploeg vindt het in essentie een zeer goede zaak dat het Kievitplein eindelijk een nieuwe invulling krijgt. De Ploeg juicht de vernieuwing van deze lang verwaarloosde maar voor Antwerpen uitermate betekenisvolle plek toe.

Ze verzetten zich echter tegen de manier waarop de projectontwikkelaar, in samenspraak met de overheden en de toekomstige hoofdhuurder, dit stukje Antwerpen wil uitbouwen. Antwerpen heeft nood aan een extra hart in volle stadscentrum, niet aan een tweede Brussel-Noord. 'Een stad is er om in te werken en in te genieten,' vertelde de vermaarde Barcelonese architect Manuel de Solà-Morales toen hij onlangs in Antwerpen was. 'Ze is voor passanten én voor hen die er verblijven. Als er geen interactie meer is tussen al die functies, bloedt de stad dood. Vaak zijn projectontwikkelaars onze tegenstanders, omdat ze liever iets opzetten voor een kleine doelgroep' (Gazet van Antwerpen, 16 oktober 2004).

Gemiste kans

Het Kievitplein aan de 'achterkant' van

Het gigantische goederenstation Turn & Taxis valt niet in het wijkcontract, maar de ontwikkelingen op dat terrein hebben uiteraard een grote invloed op de aanpalende Maritieme wijk.

het station kan een tweede 'voorkant' worden (zoals het Astridplein of de Keyserlei) waar heel Antwerpen trots op is en graag vertoeft. Door te kiezen voor een quasi-monofunctionele, pleinloze, gesloten kantoorwijk met lange blinde gevels, doodlopende stegen en een lege sfeer na de werkuren, dreigt de stad hier een unieke kans te missen.

In 2000 won het Rotterdamse architectenbureau MVRDV een door de NMBS aangevraagde wedstrijd. Voor vier bouwzones (waaronder het voormalige Kievitplein) tekende het bureau een intelligent stedenbouwkundig concept, met bijzondere aandacht voor kwaliteitsvolle architectuur, een gemengde invulling en verbondenheid met de omliggende wijk. In mei 2000 keurde het stadsbestuur dit masterplan goed als basis voor de verdere ontwikkeling van het gebied.

Achter gesloten deuren

Maar vanaf begin 2002 begon het fout te lopen. Vanaf toen verdween de besluitvorming achter gesloten deuren, wat uiteindelijk resulteerde in een herformulering van het wettelijk kader op gewestelijk niveau. In het Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) werd het masterplan grotendeels uitgehold. De buurtcomités hekelen dat dit wettelijk kader (= het GRUP, pas definitief vastgesteld op 24 oktober 2003) opge maakt werd in functie van eerdere verregaande toezeggingen door het stadsbestuur aan de projectontwikkelaar en Alcatel (3 juli 2002), die alle terug te vinden zijn in de uiteindelijke plannen (april 2003), de bouwaanvraag (14 november 2003) en de verleende bouwvergunning (20 februari 2004). Omdat de correcte gang van zaken werd omgedraaid, stonden de gemeenschap én de door haar aangestelde adviseurs (Welstandscommissie, Gecoro, stadsbouwmeester, districtsraad, gemeenteraad) bij voorbaat buitenspel. Ondeugdelijk bestuur leidde er niet alleen toe dat de rechten van de burger geschonden werden, maar ook dat in de huidige plannen voor het Kievitplein amper nog iets terug te vinden is van de centrale principes uit het MVRDV-masterplan.

Kansen voor de Maritieme wijk in Molenbeek: het voormalige kantoor van L'Oreal Stationsomgeving Gent: grondige facelift.

Kievit naar de rechter

In het tegenvoorstel van De Ploeg wordt geïllustreerd hoe de uitgangspunten van MVRDV, de noden van de toekomstige hoofdgebruiker van de zone (Alcatel), de zuidwaartse ontsluiting van de zoo, de verwachtingen van vele Antwerpenaren en de verlangens van bewoners elkaar niet hoeven uit te sluiten. De Ploeg stelde een uitvoerige nota op en presenteerde een streefbeeldstudie - maquette én digitale tekeningen. In de Kievitbuurt krijgt de bevolking dus geen stem, ze neemt ze. En ze trekt naar de rechter! Tja, als het beleid echt niet wil horen ...

Zwijgplicht of spreekrecht?

Wat inspraak betreft, ging Gent er de voorbije jaren fors op vooruit. Vooral

onder impuls van schepen Karin Temmerman mag de Gentenaar steeds meer en steeds gestructureerder zijn zeg doen over wat er in zijn stad gebeurt of moet gebeuren. Maar dat inspraak in grootsteden niet zo vanzelfsprekend is, zelfs niet in een vooruitstrevende stad als Gent, bewijzen enkele voorbeelden. Het Emile Braunproject is daarvan wellicht het pijnlijkste. Eén telefoontje met een stedelijke ambtenaar volstond om binnen de kortste keren een stroom van zenuwachtigheid tot in de hoogste regionen van het schepencollege te creëren. En ondanks het hoge waarheidsgehalte van het verhaal van de betrokken ambtenaar, werd haar 'van hogerhand' meteen het zwijgen opgelegd. Zwijgplicht of spreekrecht? Wij dachten dat die discussie intussen lang achter de rug was ...

Emile Braun

Even de feiten dus, en daarvoor moeten we even terug in de geschiedenis. Toen de stad in 1997 het Emile Braunplein, aan het Belfort, in het historische hart van de Arteveldestad, een gedaante-
verwisseling wou geven, kozen ze reso-

luut voor een ondergrondse parkeerplaats. De ontwerpen werden uitgetekend, het geld werd bijeengezocht. Maar er kwam - terecht - tegenstand vanuit de bevolking. Enkele Gentenaars verzamelden voldoende handtekeningen, zo'n 20.000, om een referendum te vragen. Hoewel de stad niet verplicht was de

uitslag als bindend te beschouwen, besloot het schepencollege dit toch te doen, op voorwaarde dat voldoende bewoners, 40% van de kiesgerechtigden, kwam opdagen. Edoch ... Dirk Holemans, toenmalig gemeenteraadslid voor Groen!: "Er was duidelijk sprake van een boycot vanuit het stadsbestuur. De meerderheidspartijen SP.a en VLD hebben hun kiezers opgeroepen niet naar het referendum te komen."

40%

Die aanpak van het stadsbestuur, samen met de vreemde opstelling van de referenduvraag: "Moet de beslissing van de Gentse gemeenteraad om de ondergrondse Belfortparking te bouwen herroepen worden?", bracht een ware volkstoeloop teweeg. De nodige 40% opkomst werd ruim gehaald en 90% van de stemmen waren tegen de bouw van de parkeerplaats. Het stadsbestuur had geen andere keuze meer dan de plannen op te bergen. En dus bleef het plein zoals het was, mét de aartslelijke bovengrondse parkeerplaats.

Er kwam een voorlopige, nieuwe parkeerplaats op het plein, tot men in 2001 een door Europa gesubsidieerde wedstrijd uitschreef. Filip Watteeuw, gemeenteraadslid voor Groen!: "Marc Heughebaert, toenmalig gemeenteraadslid, heeft erop aangedrongen om een tentoonstelling te organiseren. De stad is hierop ingegaan omdat ze graag het imago heeft van een inspraakgerichte stad en ze waren daaromtrent pas negatief in de pers gekomen omdat ze probeerden een referendum rond de districtraden tegen te werken."

Europees prijzengeld

Iedereen die aan de voorwaarden voldeed, kon een schetsontwerp indienen. De ontwerpbureaus moesten hun idee vertalen in een maquette. Vier kandidaten mochten hun werk tentoonstellen. Het moest echter snel gaan want het prijzengeld moest van Europa toegekend worden en de wedstrijd had al een tijdje stilgelegen. Ook Filip Watteeuw:

Dat de Brugsepoortwijk in Gent een stevige opknabbeurt kan gebruiken, wordt door niemand betwist. Maar op de vraag of de bewoners daarbij voldoende inspraak krijgen, is veel moeilijker een antwoord te vinden.

Wanneer er bovengronds een uitgebreid net aan tram- en buslijnen bestaat, vraag je je af waarom er onder het Braunplein, in het historische hart van Gent, nog een ondergrondse parkeerplaats nodig is ...

“Oorspronkelijk was het de bedoeling om aan de tentoonstelling een publiek debat te koppelen, maar omdat het plots zo snel moest gaan, is de stemming via een ongenueanceerd stembiljet gebeurd.” En dan liep het pas echt mis. De bevolking koos massaal voor het groenste project, terwijl de jury, in overleg met de gemeenteraad, het ontwerp van Robberecht, Daem en van Hee als winnaar uitriep. Reden? Het ‘groene voorstel’ voldeed niet aan de eisen. Dit was voor de tentoonstelling al bekend, maar omdat het ontwerp reeds in het bestek voor de Europese subsidie was opgenomen, is het niet meer uit de tentoonstelling gelicht. Filip Watteeuw: “Op deze manier hebben ze de verwachtingen bij de bevolking te hoog gelegd, terwijl ze er niet aan voldaan hebben.”

Of het winnende ontwerp ook werkelijk uitgevoerd wordt is nog een groot vraagteken. Gent heeft namelijk niet de financiële middelen om het ontwerp uit te voeren en Europa gaf enkel geld voor de wedstrijd. In 2005 moet de huidige parkeerplaats sowieso plaats ruimen voor een volgende voorlopige oplossing. Er komt een nieuwe parkeerplaats in de Gentse binnenstad en dan is die op het Emile Braunplein er één te veel ...

Zuurstof in de Brugse Poort

Ook in de Brugse Poort, een wijk in de 19de eeuwse gordel, wordt Europees geld gebruikt om inspraak te bekostigen. Het geld uit het Sociaal Impulsfonds diende om achtergestelde gebieden op te waarderen en in Gent ging het dan vooral over de 19de eeuwse gordel. Maar omdat ook participatie en goed contact met de bevolking belangrijke elementen zijn om een buurt te doen heropleven, werd er via het Regionaal Instituut voor Samenlevingsopbouw (RISO) SIF-geld aan buurtraden gegeven. Op deze manier kwam in elke wijk een buurtraad die in nauw contact stond met zowel de bewoners als met het stadsbestuur.

Toen het Sociaal Impulsfonds overging in het stedenfonds, was er plots geen geld meer om de buurtraden te ondersteunen. Omdat de buurtraad van de

Brugse Poort het charter met Burgemeester Frank Beke pas ondertekend had, kregen zij echter wel nog de beloofde fondsen. Met het project ‘Zuurstof in de Brugse Poort’ stond de wijk teveel in de belangstelling om iets verkeerd te laten lopen en was het project te groots om zonder buurtraad aan te pakken.

Weinig interesse

Het project wil van de Brugse Poort een meer leefbare wijk maken door meer groen toe te laten en oude gebouwen te vervangen door nieuwe sociale woningen. Anne Klausing van de buurtraad: “Over het project mogen we altijd onze mening geven, maar wanneer het over andere onderwerpen gaat, hebben we niets meer in te brengen.”

De leden van de buurtraad voelen ook aan dat er sinds de komst van Schepen Karin Temmerman heel wat veranderd is. Anne Klausing: “Vroeger hadden we vaak het gevoel dat ze ons bezighielden met rapporten schrijven terwijl het bestuur ondertussen belangrijke beslissingen op zijn eentje nam. Met Karin Temmerman merken we dat we ook concreet iets kunnen veranderen.” Tom Debackere is nog niet zo lang als Anne bij de buurtraad, maar ook hij is best wel tevreden over de samenwerking met de stad: “De verantwoordelijke ambtenaar doet meer dan wat men van hem kan verwachten en luistert ook echt

naar de mensen die bijvoorbeeld onteigend worden. Verder worden er ook vaak informatievergaderingen georganiseerd, al is de opkomst vrij laag.”

Tevreden burens, ontevreden krakers

De stad stelt tijdens de braderie de plannen tentoon om de buurtbewoners nog eens extra te informeren. Tom vreest dat er weinig geïnteresseerden zullen zijn: “Voor de mensen is het pas belangrijk als het er concreet staat en dan komen ze met hun klachten naar ons, wanneer het te laat is.”

Maar bij dit project speelt (het tekort aan) geld een belangrijke rol en is participatie blijkbaar één van de eerste zaken die wegvallen. Het project bestond eerst uit drie fasen, plots is daar slechts één fase van overgebleven, zonder dat de buurtraad ook maar op de hoogte was gebracht. Tom begrijpt echter waarom hun inspraak zo snel wegvalt als er geld mee gemoeid is: “Vaak krijgt de stad een subsidie als hun project er binnen een bepaalde periode staat. De tijd die ze krijgen is vaak zo kort, dat een tweede mening vragen er vaak bij inschiet.” Beiden vrezen echter wel dat wanneer het project voltooid zal zijn, de subsidies voor het opbouwwerk samen met de bouwvakkers uit de wijk zal verdwijnen. De bouwvakkers misschien wel, maar misschien nog niet de krakers. Deze buurt was recent immers het to-

neel van een kat-en-muisspelletje tussen politiemensen en krakers die het niet zo begrepen hadden op de plannen van de stad.

Sint-Pieters

Ook de bewoners rond het Sint-Pietersstation zullen binnen afzienbare tijd op een bouwwerf wonen. Op lange termijn zal niet alleen het station zelf verbouwd worden, maar ook de omgeving zal mee veranderen. Er komen nieuwe kantoorgebouwen, wegen, pleinen ... Het project staat nog maar in de startblokken, maar de bewoners weten al goed wat hen te wachten staat. Sven Andries van de dienst Voorlichting: "In maart is er een infovergadering georganiseerd waar zoveel mensen op afkwamen dat niet iedereen binnen kon. We hebben in april dan nog een tweede georganiseerd."

Tot nu toe zijn de bewoners tevreden over de communicatie tussen hen en de stad. Een cafébaas in de buurt wordt onteigend maar krijgt in ruil een nieuw café in het nieuwe gebouw dat langs het nieuwe plein komt te staan. Zijn café wordt pas platgegooid wanneer het nieuwe gebouw er staat. Zelf is hij ook naar de informatievergadering geweest: "Achteraf heb ik die ambtenaar nog getelefoneerd om te onderhandelen en hij is hier al een paar keer geweest." Hij prijst zichzelf gelukkig dat hij eigenaar is van zijn café: "Er zijn hier ook oudere cafébazen die hun zaak huren. De eigenaar van het gebouw laat zich uitbetalen door de stad en de huurders zijn natuurlijk hun café kwijt."

Hou de auto's hier weg

De Milieugroep Sint-Pieters-Aaigem en het Gents Milieufront zijn echter niet zo enthousiast over de gang van zaken. Vooral de verbindingsweg tussen de R4 en de Fabiolalaan, die door een natuurgebied loopt en het verkeer tot veel te diep in de stad brengt, is hen een doorn in het oog. Maar ook de inspraakmogelijkheden zijn te beperkt. Het 'project Gent-Sint Pieters' werd opgestart in september 1997, na meer dan 6 jaar plannen wordt de bevolking voor het eerst officieel ingelicht. De bewoners krijgen ook slechts 1 maand om hun opmerkingen te formuleren en op het

MilieuEffecten Rapport hebben ze niets in te brengen. Bovendien mochten ze niet alle studies inkijken. Pas na lang aandringen heeft de stad uiteindelijk toestemming gegeven om de plannen in te kijken.

Het project zal zeker tien jaar in beslag nemen. En dus is het zowel voor de bewoners als voor de stad van heel groot belang dat de bevolking nauw

betrokken wordt bij elke stap die wordt genomen.

Inspraak? Soms wil men, soms ook niet.

tekst: Stef Boogaerts
hoofdredacteur Milieurama

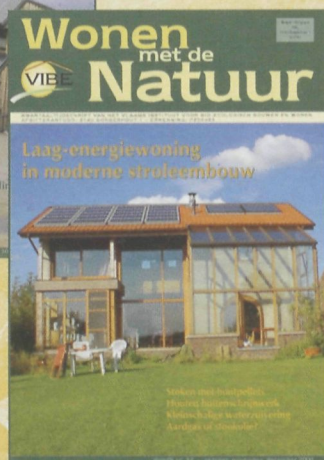
Sofie Van Hove
stagiaire communicatiebeheer - journalistiek

foto's: Heidi Gelders (Mana)

Vlaams instituut voor Bio-ecologisch bouwen en wonen

**Thema's: Energie,
Materialen, Water,
Ruimtegebruik**

**Vorming,
studiedagen,
studiereizen,
publicaties,
goede
adressen,
label,
netwerking...**

**Vraag naar het
VIBE-label!**

**Contacteer ons vrijblijvend voor een proefnummer van WmdN,
het VIBE-manifest, ondersteuning, cursussen of een samen-
werkingsverband...**

**Abonnement WmdN / lidgeld: 25 Euro
523-0800593-30
VIBE vzw, Statiestraat 115 - 2600 Berchem
tel: 03/239.74.23 - fax: 03/230.91.26
e-post: info@vibe.be - web: www.vibe.be**

Verdieping Schelde kan niet zonder bijkomende, estuariene natuur!

In de Milieurama's van april en november 2004 maakte je al uitgebreid kennis met ProSes en de Ontwikkelingsschets 2010 voor het Schelde-estuarium. Intussen is het openbaar onderzoek rond de ambtelijke voorstellen afgerond, en daarbij heeft vooral de landbouwsector de trom geroerd. De meeste van hun kritische bemerkingen gingen over het gebrek aan duidelijkheid voor en betrokkenheid van de landbouwsector. Naast de milieubeweging kwam ook AWZ (Administratie Waterwegen en Zeewezen van de Vlaamse Gemeenschap) zwaar onder vuur, waarbij het debat spijtig genoeg af en toe alle redelijkheid verloor.

Na afloop van de inspraakperiode wees de milieubeweging er op een persconferentie op dat een verdieping afhankelijk blijft van een gelijktijdige versterking van de estuariene natuur.

Deze stelling werd ook duidelijk gemaakt in een hoorzitting in het Vlaams Parlement.

Ondertussen formuleerde ook het OAP (Overleg Adviserende Partijen) - uitgebreid met landbouworganisaties en bedrijfsleven - een eindadvies. Uiteraard een compromistekst, die niettemin duidelijk maakt dat er nood is aan bijkomende natuur, dat de vogel- en habitatrictlijn daarvoor het kader vormen en dat de verdieping niet kan doorgaan zonder.

De landbouwsector mikt uitdrukkelijk op uitstel van de beslissing omtrent de concrete invulling van het natuurmaatregelenpakket. Het is duidelijk dat voor de milieubeweging de driepoot veiligheid - natuurlijkheid - toegankelijkheid onder geen enkel beding kan worden losgekoppeld. Wij verwachten van minister Peeters dus nog steeds een gelijktijdige beslissing over de drie, én een gelijktijdige uitvoering van de projecten. Alleen zo zijn er voldoende garanties dat alvast de negatieve trend in het estuarium kan worden gekeerd. En dan spreken we nog lang niet over herstel van de unieke natuurwaarden in het Schelde-estuarium.

www.descheldenatuurlijk.be

www.proses.be

Verkeerslawaaï doodt jaarlijks honderden Denen

Tussen de 200 en 500 Denen sterven een vroegtijdige dood als gevolg van het verkeerslawaaï. Dat lawaaï veroorzaakt stress, verhoogt de bloeddruk en leidt tot hartkwalen. Meer dan 2000 mensen moeten door het verkeerslawaaï beroep doen op medische hulp. Het is dus van levensbelang om de decibels laag te houden. Elke toename van 5 decibel geeft ongeveer 9% meer kans op problemen. Grote boosdoener is het nachtelijke verkeer. Wanneer die slaapstoornissen veroorzaakt, is de impact op de gezondheid even groot als die van nachtwerk. Bovendien hangt aan het hele probleem ook een aardig prijskaartje. De medische verzorging van die lawaaislachtoffers kost jaarlijks 5 tot 15 miljoen euro.

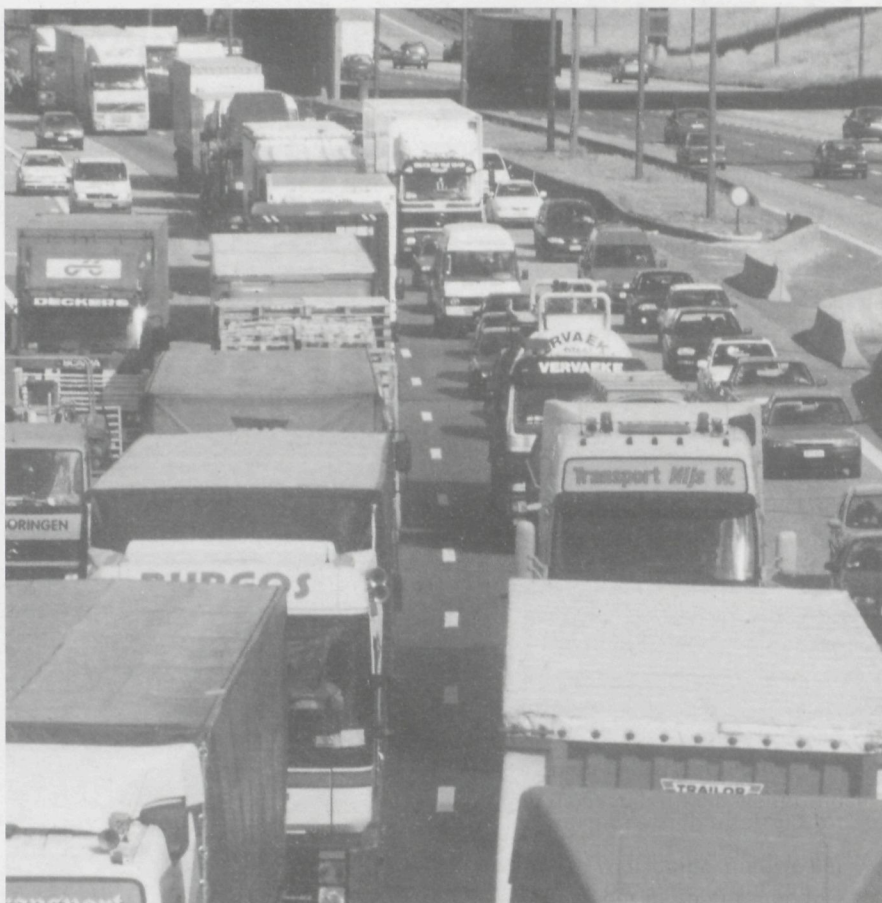
Zweden is het duurzaamst

Zweden scoort het best wat betreft duurzame ontwikkeling. Dat blijkt uit een analyse van de situatie in alle lidstaten van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), die uitgevoerd werd door een Zwitserse bank. De bank onderzocht vele indicatoren waarbij de klemtoon lag op milieu, gezondheid en de algemene sociale situatie. Zweden behaalde in het bijzonder lof door het terugdringen van de water- en luchtvervuiling. Ook het recycleren in Zweden kreeg een pluim van de Zwitserse bank en de OESO. De top drie wordt vervolledigd door Denemarken en Zwitserland. De landen die het niet goed doen zijn de Verenigde Staten, Turkije en Mexico. Scandinavië is duidelijk een topper wat betreft duurzame ontwikkeling, want uit gelijkaardige studies kwam ook Finland eerder al als winnaar uit de bus.

Plantages zijn 'schijn-natuur'

Plantages dienen in wezen om de papierindustrie van de nodige materialen te voorzien. De bevoegde instanties zien ook geen probleem, want meer bomen betekenen toch meer natuur? En via de grootschalige plantages bevorderen we ook de werkgelegenheid en zo de welvaart? "Neen, ecologisch hebben plantages veeleer negatieve gevolgen", zegt Richard Carrere, internationaal coördinator van de World Rainforest Movement. Een monocultuur van boomplantages heeft trouwens zowel sociaal als ecologisch negatieve gevolgen. Carrere wijst daarop in het boek 'Pulping the South: Industrial tree plantations and the paper economy'. Hij vindt het onaanvaardbaar dat plantages als wouden of bossen worden beschouwd. Dit zorgt - onder het mom van 'herbebossing' - immers voor een ongebreidelde uitbreiding van monoculturen. Volgens Carrere zijn plantages slecht voor zowel grond, water als de hele biotoop. Bovendien belemmeren plantages de groei van natuurlijke bossen. Zo remmen maatregelen tot 'herbebossing' de natuurlijke bebossing. De positieve effecten voor de werkgelegenheid zijn verwaarloosbaar, want de grote winsten gaan natuurlijk naar de welgestelde eigenaars. De lokale bevolking haalt er weinig uit en is bijgevolg ook niet echt gesteld op de plantages.

Duitsers en Britten slaan handen in mekaar

Duitsland en Groot-Brittannië hebben onderling maatregelen opgesteld om de globale opwarming van de aarde tegen te gaan. Groot-Brittannië zal die maatregelen proberen door te drukken tijdens zijn voorzitterschap van de G8 volgend jaar. De maatregelen werden bepaald tijdens een conferentie waaraan zowel de beide milieuministers als wetenschappelijke adviseurs en afgevaardigden uit de industriële sector deelnamen. Sleutelpunten zijn de strijd tegen de uitstoot van CO₂ en een betere financiering van groene projecten en wetenschappelijk onderzoek. Wat dat laatste betreft moet er ook meer internationale samenwerking komen. Daarnaast moeten er betere voorlichtingscampagnes opgesteld worden om de mensen meer bewust te maken van het probleem. Leuk detail was dat de conferentie plechtig werd geopend door de Britse koningin wiens adellijke bloed de laatste tijd wat groener kleurt. Natuurlijk zijn die plannen allemaal wel mooi, maar lang niet 'revolutionair'. En bovendien blijft het natuurlijk wachten op actie!

Luchtvervuiling breekt het hart

Amerikaanse wetenschappers van de Universiteit van Zuid-Californië leggen in een nieuwe studie een direct verband tussen hartziekten en luchtvervuiling. De luchtvervuiling leidt tot een vernauwing van de slagaders net zoals dat gebeurt bij overgewicht of door roken. De onderzoekers stelden vast dat een toename van de vervuiling met 10 microgram per kubieke meter gemiddeld leidt tot een verdikking van 'het binnenwerk' van de slagader in de nek met 5,9%. De doorstroming van het bloed wordt zo bemoeilijkt. Vooral vrouwen boven de 60 zijn gevoelig voor een toename van de vervuiling. De recente studie is vooral belangrijk omdat ze aantoont dat luchtvervuiling een grote rol speelt in de eerste fasen van hartziekten. Bovendien zijn hart- en vaatziekten volgens Alison Shaw, hartspecialist van de British Heart Foundation, de grootste doodsoorzaak in het Verenigd Koninkrijk. Verder onderzoek moet dus veel levens kunnen redden.

Nieuwe kansen voor kleinschalige waterzuivering?

In oktober organiseerde HolaPress (uitgever van het vakblad Riolering) een driedaagse beurs en workshops over riolering en afvalwater in de Leuvense Brabanthallen. Bond Beter Leefmilieu trok ernaartoe om deel te nemen aan de workshops en bij de sector te peilen naar de verwachtingen.

Opvallend was de aanwezigheid van vertegenwoordigers van verschillende intercommunales/drinkwatermaatschappijen. De trend van het afgelopen jaar dat zij zich actief gaan bezighouden met rioleringen/waterzuivering zet zich dus door, en werd trouwens ondertussen ook politiek verankerd in het 'geïntegreerd wateractieplan' van minister Peeters. Een duidelijk aandachtspunt voor hen is het rioolrecht. In de discussie daarover viel op dat iedereen in de sector ondertussen overtuigd raakt van nut en noodzaak van een differentiatie van het rioolrecht in functie van het al dan niet meelozen van het regenwater.

Wel blijven er een hoop vragen over de praktische haalbaarheid ervan en - niet in het minst - over hoe we dit gaan uitleggen aan de man in de straat.

Bond Beter Leefmilieu is ervan overtuigd dat de oplossing ligt in een campagne met pilootprojecten en een doorgedreven sensibilisatie - naar analogie met de campagnes rond afval en energie.

En de sector heeft blijkbaar vertrouwen in de toekomst. Iedereen beseft dat er nog veel, héél veel werk is, en dat zorgt voor vraag naar - en aanbod van - een breed gamma aan producten en technieken.

De 'kleinschalige waterzuiveraars' hebben het nog steeds moeilijk. Maar dat de drinkwatermaatschappijen zich nu op de waterzuiveringsmarkt begeven, kan een innovatieve impuls opleveren die we tot nu toe te weinig hebben gezien. En dat zou ook voor de kleinschalige waterzuiveraars' goed nieuws kunnen zijn. Voorwaarde is uiteraard wel dat de intercommunales hun onafhankelijkheid bewaken en hun positie op een concurrentiële markt uitspelen. Alles uitbesteden aan Aquafin is ongetwijfeld de eenvoudigste, maar wellicht niet de goedkoopste, en zeker niet de beste oplossing ...

www.holapress.com

Gezinnen stoten meer broeikasgassen uit dan eerder aangenomen

De gezinshuishoudingen zijn verantwoordelijk voor de uitstoot van vier keer zoveel broeikasgassen dan eerder werd aangenomen. In een nieuwe Britse studie hield men niet alleen rekening met het private gebruik van verwarming of voertuigen, maar ook met de indirecte uitstoot van gassen door bijvoorbeeld gebruik te maken van openbaar vervoer. Het openbaar vervoer is dan wel een belangrijk alternatief voor het private gebruik van de wagen, maar is natuurlijk niet heiligmakend. Eerdere studies gingen hieraan voorbij. Belangrijk om weten is ook dat er

tussen 2002 en 2003 een stijging van de uitstoot van broeikasgassen plaatsvond in het Verenigd Koninkrijk. Deze stijging werd vooral veroorzaakt doordat er meer steenkool werd gebruikt voor de productie van energie.

Milieubox

Energiebezuiniging in Zweden

Zweedse bedrijven die hun energieverbruik trachten te beperken, zullen volledig vrijgesteld worden van een energiebelasting. De Europese Commissie stemde onlangs in met deze maatregel. Volgens de Zweden zou door deze maatregel het energieverbruik van het land met 2% verminderen. Gelijkaardige maatregelen werden eerder al genomen in Denemarken en Nederland.

Recyclage doet het goed

In 2003 is op Europees niveau een percentage van 53,9% voor recyclage bereikt. Dat verklaarde de European Recovered Paper Council (ERPC) die in 2000 het levenslicht zag. 2001 was een uitermate goed jaar, maar 2002 was eerder matig. De resultaten van 2003 betekenen opnieuw een stap in de goede richting naar het streefdoel van 56% tegen volgend jaar. In totaal zou meer dan 10 miljoen ton extra papier gerecycleerd moeten worden.

Noorse afvalverwerkingsbedrijven willen meer geld

Noorse afvalverwerkingsbedrijven willen de consument meer laten betalen voor de verwerking van hun producten. De regering reageerde door te wijzen op het monopolie binnen de afvalverwerkingsindustrie. Daardoor ligt de kost al hoog genoeg en die kosten moeten niet nog eens verhoogd worden. Het doorbreken van dat monopolie zou de kostprijs zelfs doen dalen.

Nieuwe studie alarmerend voor Antarctica

Het is oud nieuws, maar het blijft schokkend: Antarctica gaat aan de mens ten onder. Dit werd opnieuw bevestigd door een zeer grote studie waaraan acht landen hebben meegewerkt. De studie wijst andermaal op de gevolgen van de klimaatverandering door het broeikaseffect. Eén van de ontstellendste resultaten van het onderzoek is dat de ijskap sinds 1970 met maar liefst 15% is afgenomen.

Kansen én bedreigingen voor het rivierengebied

Dwars door Antwerpen

De zuidwestelijke hoek van de provincie, daar brengt onze lijn door Antwerpen ons. Vijf gemeenten slechts, maar ze brengen ons wel van de Brabantse Kempen tot aan de Schelde ... Want wanneer we vanuit het Vlaams-Brabantse Keerbergen Bonheiden binnenkomen, zitten we nog heel even in de Zuiderkempen. Dan duiken we de Dijlevallei in om er pas een eind voorbij Mechelen weer uit te komen. En daar staan we plots aan de rand van Klein-Brabant, waar de imposante Schelde heerst.

Maar we beginnen dus in de Dijlevallei en stoten daar op de onvermijdelijke Bert Delanoëje. Sinds jaar en dag geeft Bert in het Mechels rivierengebied een gezicht aan Natuurpunt, Vlaanderens grootste natuurbehoudsvereniging. En bijgevolg is hij dé persoon wanneer we op zoek gaan naar het hoe en waarom van het natuurproject 'Beneden-Dijlevallei'. "Neen", zegt Bert aan de telefoon, "daarvoor moet je eigenlijk bij projectcoördinator Ingrid Beuls zijn." Maar aangezien Ingrid er een jaartje tussenuit kneep om de wereld te verkennen, landen we enkele dagen later toch met Bert in 'zijn' vallei.

Krachten bundelen

"Natuurlijk zijn we hier met Natuurpunt al lang bezig", steekt Bert van wal. "In het Mechels Broek, Mispeldonk ... Maar met het natuurproject 'Beneden-Dijlevallei' gingen we offi-

cieel pas in mei 2001 van start." En blijkbaar heeft dat project één en ander vleugels gegeven. De Dijlevallei en haar zijwaterlopen vormen een nagenoeg aaneengesloten natuurgebied, dat zich met wat moeite door de stad

Mechelen wurmt en zich uitstrekt tot aan de samenvloeiing met de Zenne en de Nete, het roemruchte Zennegat. Daar vindt het aansluiting bij nog zo'n lap groen langs de Rupel en Schelde. Zo

krijgen we een natuurgebied van ongeveer 2000 ha, midden in de verstedelijkte regio die door planologen de 'Vlaamse Ruit' wordt genoemd. Het is tussen Antwerpen en Brussel één van de weinige overblijvende groene zones.

Om de groene open ruimte in de vallei van de Beneden-Dijle veilig te stellen voor de toekomst, werden de krachten gebundeld in het natuurproject 'Beneden-Dijlevallei', een samenwerking tussen de intergemeentelijke vereniging IGEMO, Natuurpunt en vier gemeenten uit de regio: Mechelen, Willebroek, Sint-Katelijne-Waver en Bonheiden. We hebben een gebied afgebakend van 3500 ha. "Die willen we een duurzame toekomst geven, met de natuur als basis.

Vanuit de basis

Het gaat dus om veel meer dan natuur alleen hé," bezweert Bert ons. "Er is een sociale werkplaats die voor het natuurbeheer zorgt, we werken samen met landbouw en toerisme. En via nog duizend andere kanalen werken we aan een

vanuit de basis."

De financiële basis voor het project wordt gelegd door de vier gemeenten. Zij betalen de projectcoördinator, Igemo. Zij zorgt voor haar omkadering en Natuurpunt zorgt via de wekelijkse vergaderingen van het dagelijks bestuur mee voor de begeleiding en het management. "Zo'n professionele coördinator maakt het grote verschil", zegt Bert. "Ingrid gaat naar alle milieuraden, landbouwraden, polders en watering... Ze neemt ook deel aan de deelbekkencomités. En dat heeft resultaat: Willebroek staat niet meteen bekend als een groene gemeente, en nu doet ze het toch. In 2006 gaat het Econcerto door in Willebroek."

Samen met de gemeenten

De vraag brandt op onze lippen: Hoe krijg je als plaatselijke Natuurpuntafdeling die gemeenten zover? "Je mag niet vergeten dat Natuurpunt hier al heel lang bezig is," zegt Bert. "We hebben hier meer dan 300 ha natuur in

heel actief bezig geweest met de structuurplannen. Maar het is door de grensoverschrijdende visie en de inspanningen van de projectcoördinator dat we die structuurplannen op mekaar hebben kunnen afstemmen.

We doen ook projecten in en met alle gemeentebesturen. In Rijenmenam (Bonheiden) richten we het Ven opnieuw in. We maken van die stinkende boel opnieuw een natuurparel, en we betrekken de buurt bij het beheer ervan. De gemeente moet de burgers dan wel verplichten de afwateringssloten opnieuw open te maken. In Sint-Katelijne-Waver bouwen we een waterkeermuur, om een laagliggende woonwijk van de steeds weerkerende wateroverlast te verlossen. Dat is goed voor de mensen, maar ook goed voor de natuur, want tegelijk creëren we wachtbekkentjes met grote natuurontwikkelingskansen. We organiseren ook een behagingscampagne, er is een rondreizende tentoonstelling over het project, alle vergunningsaanvragen in het gebied worden ter advies naar ons doorgestuurd, we brengen de trage wegen in kaart... En wat de communicatie betreft: via een nieuwsbrief houden we alle betrokkenen ruim geïnformeerd."

Provincie?

Het provinciebestuur komt in heel dit plaatje niet voor? "We hebben hier geen provincie", zegt Bert. "Die is alleen in de Kempen met natuur bezig. Antwerpen is geen provincie hé, dat zijn drie regio's: Antwerpen, de Kempen en Mechelen. Maar we kunnen het hier ook wel zonder de provincie. Positief bezig zijn met natuur", noemt Bert dat...

Ook in het centrum van Mechelen heeft de natuur nog kansen, geeft Bert ons nog snel mee. En dus zijn we al snel op stap naar het hart van de stad die zoveel te bieden heeft en waar blijkbaar haast niemand van houdt. Neen, we gaan niet op zoek naar plukjes groen, zelfs niet naar de Dijle. Al staan we plots wel op haar oever, want ter hoogte van de Lamotsite stroomt de rivier nog vrijelijk bovengronds.

Afbraak

Tot 1996 vond je Lamot doorgaans terug in een bierglas, want tot dan heeft de

Natuur of industriegebied? Dat is de discussie die al jarenlang wordt gevoerd over dit waardevolle maar onvoldoende beschermde Zuidelijk Eiland. En op de Vlaamse regering hoeft je voor de bescherming van dit gebied alvast ook niet te veel te rekenen...

duurzame toekomst voor deze regio. "Dat ruikt nogal sterk naar een regionaal landschap. "Ja", zegt Bert, "we hebben daar ook aan gedacht. Maar uiteindelijk vonden we dat een te strak keurslijf, met veel te veel administratieve rompslomp. Wij wilden een project waarvoor de initiatieven van onderuit komen,

eigendom of beheer, en we hebben in al die jaren al heel wat ervaring opgedaan op het vlak van beheer en inrichting van deze gebieden. Die ervaring stellen we nu ook ten dienste van de gemeenten in de regio. Ruim 2000 gezinnen zijn lid van Natuurpunt in deze regio. En vanuit onze plaatselijke werking zijn we ook

brouwerij in het hart van de historische binnenstad gedraaid. Voor massa's Mechelaars betekende het bedrijf niet alleen bier maar ook werk en dus rijkdom. Toen waren de arbeiders er thuis, niet alleen in de brouwerij, maar ook in de 'werkmansbuurt' er rond.

De voorbije acht jaar is er over deze site misschien meer inkt gevloeid dan er water door de Dijle stroomt, en dus gingen wij graag ons licht opsteken over het resultaat van de gedaanteverwisseling van de voormalige brouwerij.

En dat is makkelijker gezegd dan gedaan, want op de vraag naar de kwaliteit van dit project krijg je niet zo snel antwoord. Ten eerste is het woord 'gedaanteverwisseling' hier niet op zijn plaats. Het grootste gedeelte van het complex werd afgebroken, en daar hebben alle betrokkenen het moeilijk mee. RIM (Restauratie Integratie Mechelen) hekelde van in het begin de afbraak van de waardevolle architectuur. Want zowel op bouwkundig als op industrieel-archeologisch vlak beschikte het complex over heel wat troeven. Dat beaamt ook architect Johan Anrijs van het jonge Brusselse architectenbureau '51N4E space producers'. "De mooiste gedeeltes zijn afgebroken, waar nu het hotel en de appartementen staan. En toen bijna alles tegen de vlakte lag, ontstond er toch nog een beschermingsreflex. Zo bleef het oudste maar architecturaal minst interessante gebouw wel bewaard." Waar hij verontschuldigend aan toe voegt: "Wij werden er pas in 1999 bij geroepen, toen lag alles al plat."

Verdieping wegzagen

Anrijs en zijn bureau zijn verantwoordelijk voor het concept van het enige overblijvende oude gebouw. "We deden mee aan een kleine wedstrijd voor de museale inrichting van het gebouw. Maar voor ons was het snel duidelijk dat er veel meer aan de hand was.

We hadden slechts enkele dagen om dat concept af te leveren en maakten bijgevolg alleen een plan van aanpak. Je weet dat er voor cultuur weinig geld is en bovendien is de 20ste-eeuwse kunstcollectie van de stad niet echt omvangrijk. En dus stelden wij de voorgestelde inrichting als museum in vraag."

Maar wat doe je met zo'n gebouw, midden in de stad dan wel? "We stelden ons

de vraag wat er in de stad al allemaal aanwezig is, en dat is nogal wat. En dus vroegen we ons af of Lamot niet veeleer een katalysator kon zijn voor de diverse culturele projecten die verspreid in de stad zitten."

En wat met het gebouw zelf? "Wat één uniform geheel lijkt, is eigenlijk een labirint van donkere, kleine ruimtes en een kakofonie van stijlen. Het gebouw dateert van 1922, maar is intussen vijf keer verbouwd. Moet je bij deze verbouwing dan alles minutieus bewaren?

Wij stelden voor om het grootste deel te behouden maar ook een stuk af te breken en het door nieuwbouw te vervangen. En zo kwam Anrijs tot een complex met verschillende verdiepingen, waarbij onderaan - in de sokkel - publieksfuncties op kleinstedelijke schaal komen: winkeltjes, een kiosk e.d. De eerste verdieping wordt opengegooid, ze wordt als het ware uit het gebouw gezaagd. "Dat wordt de draaischijf van het complex, je kijkt van daar de stad in en omgekeerd. Het wordt een forum dat altijd leeft.

De foyer en de ontvangstbalie situeren zich hier. Daarboven komt een congrescentrum voor 350 mensen, en voor de aula bouwen we een totaal nieuw gedeelte. We noemen het geheel overigens niet langer een cultuurcentrum, maar wel een erfgoedcentrum. Dat is veel breder, dat gaat over alles wat de mens in het dagelijkse leven bezighoudt. Zo krijgt Mechelen er een nieuw centrum bij: het katholiek-bestuurlijke rond de Markt, het mercantiele in deze buurt." Of elke Mechelaar hier gebruik van kan maken? "Waarom niet?" Ook de nieuwe Belgen die in dit stadsgedeelte zo talrijk zijn? "Dat hangt van de uitbating van het erfgoedcentrum af, een gebouw kan dat niet doen." En wie het gebouw gaat uitbaten? "De stad gaat dat via een vzw zelf doen."

Inspiratieloos & banaal

Toch jammer dat de buurt zo grondig verknoeid is. Want dat de nieuwbouw rond dit complex niet echt geslaagd is, hoor je uit talrijke monden. "Volstrekt inspiratieloos", is ook de mening van de Mechelse Mo*-journaliste Tine Danckaers. "Waarmee ik absoluut niet wil zeggen dat ze alle oude gebouwen hadden moeten behouden," voegt ze er meteen aan toe. En ook met die mening

staat ze niet alleen. Mark Rubens van RIM treurt nog steeds over het verdwijnen van de waardevolle elementen, en is tegelijk niet te spreken over de kwaliteit van de nieuwe gebouwen. "Absoluut banaal", is zijn mening. Men had toch iets vernieuwend kunnen doen, zoals dat met het oude gebouw gebeurt. Of dat echt goed wordt, moeten we afwachten", zegt Rubens. "Maar daar probeert men alvast iets van te maken. Dat is in ieder geval een gedurfd project."

En de mensen?

Voor ons is natuurlijk niet alleen de kwaliteit van de architectuur belangrijk, maar ook de invloed van het project op de stad, en op de omliggende buurt in het bijzonder. En een antwoord op die vraag kregen we niet. Maar dat weinigen op dezelfde lijn zitten als de Vlaamse Gemeenschap die in 2003 de 'Thuis in de stad'-prijs toekende aan de Mechelse aanpak is wél duidelijk. In het verslag van de jury lezen we: "De positieve effecten zijn in de omgeving reeds te zien. Een veelvoud van projecten - vooral woonprojecten - wordt ontwikkeld in de onmiddellijke buurt van de Lamot, langs de Dijle en in de aanpalende aandachtswijken. Ook de particuliere investeringen in de buurt van de Lamot veerden op. Lamot maakt zijn trekkersrol waar." Dat er voor de arbeiders die vroeger in deze buurt woonden, vandaag geen plaats meer is, schrijven ze niet. Maar het is wel zo. Wat de jury wél opmerkte: "De betrokkenheid van de burgers bij het tot stand komen van de projecten is misschien een zwak

Een café aan het Zuidelijk Eiland, op die godvergeten plaats? "Bescherm het gebied", denken ze hier, "dan komen de toeristen wel langs..."

punt. Het ging veelal om communicatie in één richting in plaats van actieve participatie."

Zuidelijk Eiland

Laatste halte op onze dwars door Antwerpen: het Zuidelijk Eiland in Wintam (Bornem). Makkelijk om vinden is het niet, maar in het GSM-tijdperk hoeft dat geen probleem te zijn. En eens je er met wat vertraging toekomt, word je meteen gegrepen door de omgeving: de Rupel, de zeer nabije Schelde, het sluizencomplex, een oud verlaten gebouw, de overweldigende natuur en aan het 'eind van de wereld' twee bewoonde huizen. Het ene herbergt een bloeiend café, maar wij hadden afspraak in het andere. Want daar wacht Reinhilde Peeters ons op.

Nadat de gastvrouw ons een dampende koffie heeft geserveerd, steekt Reinhilde meteen van wal. Uit een lijvig dossier - "dit is slechts een klein gedeelte van wat ik thuis heb liggen" - put ze enkele kaarten en dossiers om haar verhaal te stofferen. "Wat een madam," zie je de meegereisde fotografe Heidi Gelders denken als ze Reinhilde vurig en gedreven over 'haar' dossier bezig hoort.

Lange strijd

"Meer dan twintig jaar," antwoordt Reinhilde op onze vraag hoelang dit gedoe al aansleept. "Reeds vanaf eind jaren 70 wordt geageerd tegen de inplanting van industrie op het gebied tussen de Rupel en het nieuwe kanaal-tracé. Zo werden o.a. de begrippen Noordelijk en Zuidelijk Eiland geboren. Uiteindelijk werd het Noordelijk Eiland, na opspuiting weliswaar, omgezet in natuurgebied maar de bestemming van het Zuidelijk Eiland bleef heel onzeker. Al leidden de inspanningen van een breed actiefrent in 1996 b.v. wel tot de opname van het Zuidelijk Eiland als prioritair actiepunt in het goedgekeurde Gemeentelijke Natuurontwikkelingsplan (GNOP) van Bornem." Intussen hielden diverse acties, de uitgave van folders, persaandacht, vogelinventarisaties ... de zaak warm. Ook bij de politiek. Want intussen hadden ook Afdeling Natuur van Aminal, Bond Beter Leefmilieu en Monumenten en Landschappen hun schouders mee

onder de campagne gezet. "Eind 1997 vernamen we dan de beslissing van de Vlaamse regering die we zo graag wilden horen. Volgens toenmalig minister van Ruimtelijke Ordening Baldewijns zou het Zuidelijk Eiland niet langer in aanmerking komen voor industriële ontwikkeling. Het zou worden ingericht als een overstromingsgebied voor de Rupel. Goed nieuws, maar voorbarig. Want toen er in 1999 een reeks gewestplanwijzigingen voor de regio Mechelen werden voorgesteld, was de Vlaamse regering blijkbaar van gedacht veranderd. Het Zuidelijk Eiland werd opnieuw 'vogelvrij' verklaard.

Habitatgebiet!

In essentie is het probleem nochtans heel eenvoudig. Op het gewestplan staat het natuur- en vogelrijke gebied als industriegebied ingekleurd, maar in de omgeving werden verschillende gebieden inmiddels aangeduid als Europees habitatgebied. Een onmogelijk dilemma, dat als een draad door het hele dossier loopt. Een onvervalst Rupelstreekverhaal, zo geplukt uit het werk van Klinkaartschrijver Piet Van Aken.

"Oorspronkelijk," zegt Reinhilde, "ging het zowel om het Noordelijk als om het Zuidelijk Eiland. Het Noordelijke wordt intussen als natuurreservaat beheerd, en dus concentreert de strijd zich vooral op het Zuidelijke." Het oostelijk deel van het zuidelijk eiland is als habitatgebied geselecteerd. Aan de overzijde van het kanaal ligt het 'Eikerbroek', nog een habitatgebied. En in een omtrek van 700m rond een habitatgebied is extra aandacht nodig om de hinder voor de habitatgebieden te beperken. Zo zegt de regelgeving dat. De inplanting van industrie op het Zuidelijk Eiland zou ook een negatieve invloed - stof, geurhinder, lawaai ... - hebben op de woon- en leefkwaliteit in Wintam en Ruisbroek. Die liggen met hun bebouwing in de directe omgeving van het gebied. En aan de overzijde van de Rupel ligt Niel. Door de overheersende zuidwestwinden bestaat het gevaar dat ook zij hinder ondervinden. En Niel heeft qua milieuhinder zijn deel al wel gehad."

Tot zover de kern van het verhaal: industriegebied op het gewestplan aan de ene kant, grote natuurwaarden én habitatgebied aan de andere. En al de rest

situeert zich in de wereld van spookverhalen, schijnheilige politici, derderangsondernemers en een negentiende-eeuwse mentaliteit. Of wat dacht je van het verhaal over 'de klep'?

De klep

De NV Arlington, eigenaar (sinds 1999) van de weilanden op het Zuidelijk Eiland, begreep dat een buis onder de weg die een verbinding maakt tussen het kanaal en de laaggelegen weilanden de 'navelstreng' voor het gebied is. Bij langdurige regenval voert ze het water af naar het Kanaal, bij langdurige droogte brengt ze kanaalwater in het gebied. Zo blijft het waterpeil het ganse jaar door constant, met ondiepe waterpartijen en grote slikplaten tot gevolg. In 2000 werd aan één zijde stiekem een grote berg zand uitgestort over de opening van de buis. Uitspoeling door kanaalwater maakte de doorgang weer vrij, maar tijdens de winter 2001 volgde een tweede poging, met ... stortbeton. Na enkele weken regenval veranderden de weilanden in een heus meer, met ondergelopen kelders en veel heisa in de pers en een proces-verbaal tot gevolg ... Dan maar een 'metalen kuip' gemonteerd met een (gesloten!) klep erin en een deksel en een groot betonblok erbovenop. "Ik stapte naar de burgemeester," zegt Reinhilde, "en gooide een aantal wetteksten op tafel. Hier moest hij ingrijpen!" Uiteindelijk nam de gemeente Bornem haar verantwoordelijkheid en spande een kort geding aan tegen de N.V. Arlington voor het opzettelijk vernietigen van een Habitatrichtlijngebied en het plaatsen van een klep zonder vergunning. Toch heeft het na het vonnis en een dwangsom van 100.000 BEF per dag nog twee maanden geduurd voor de klep opnieuw werd opengedraaid. In Nederland kennen ze het woord niet, maar wij Vlamingen hebben daar maar één omschrijving voor: 'hallucinant'! En wat is men op dat Zuidelijk eiland dan wel van plan? De actuele plannen poten op het westelijk deel een betonbedrijf neer. Een bouwvergunning werd door de minister reeds afgeleverd, momenteel loopt een milieuvergunningsaanvraag. Van de geplande breekwerf voor grind en steen spreken ze - voorlopig - niet meer. Havenactiviteiten zouden later volgen. Bovendien zou er een

spoorlijn tot op deze site worden aangelegd. Maar dat alles wel met de garantie dat de milieuhinder verwaarloosbaar zou zijn. Toen de Nielse klachten over geluidshinder bij de aanleg van de laad- en loskade de pers haalden, nodigde de goedwillige ondernemer nu net twee jaar geleden een aantal Nielsen uit in een duur restaurant. 'Ik schoof mee aan', vertelt Reinhilde met zichtbaar genoeg, "maar niet met de bedoeling om er te eten. Uiteindelijk heeft niemand nog gegeten ..." gniffelt ze nog na.

De strijd gaat door

"Heel even laaide de hoop nog echt op. Voormalig milieuminister Vera Dua wou het gebied aankopen als natuurgebied.

Foto boven: De Europese habitatrichtlijn beschermt de natuurwaarden van het Zuidelijk Eiland wel, het gewestplan doet dat niet.

Foto onder: Het oudste gedeelte van de Lamotbrouwerij is het enige dat overblijft. En het is architecturaal niet eens het belangrijkste ...

Maar jammer genoeg stak het Comité van aankoop daar een stokje voor ..." De ontgoocheling valt van Reinhildes gezicht te lezen. Maar dat de strijd verloren is zul je haar nooit horen zeggen. En de actievoerders voegen de daad bij het woord, want op maandag 16 februari 2004 meldde de krant dat de actiegroep Zuidelijk Eiland, gesteund door Natuurpunt, een klacht indient bij de Europese Commissie over de aanpak van het Zuidelijk Eiland door het Vlaamse Gewest. De klacht werd ontvankelijk verklaard en er volgde een vergadering met de Europese Commissie. Reinhilde diende ook klacht in bij de politie. Sommige ingrepen, onder andere het toegooien van de oude kanaalarm, krijgen wellicht een gerechtelijk staartje. Je kunt alleen maar hopen dat het resultaat heeft. Want wanneer we afscheid nemen van Reinhilde, denken we onwillekeurig: "Zo'n dossier en zo'n gedreven vrouw, dat verdient een happy end. En de natuur in de regio verdient dat ook. We kunnen hen daar alleen maar in steunen." En wanneer we het Zuidelijk Eiland met al zijn problemen achterlaten, denken we nog even terug aan de woorden van Bert Delanoeije: "Positief bezig zijn met natuur." Je moet er wel de kans voor krijgen, vullen wij in onze gedachten aan.

tekst: Stef Boogaerts
hoofdredacteur Milieurama

foto's: Heidi Gelders (Mana)

Lakse handhaving bedreigt gezondheid en veiligheid

Naleving van milieuwetten blijft zorgenkind

Wetten creëren is één, ervoor zorgen dat ze nageleefd worden is wat anders. Met het eerste wil het in Vlaanderen wel lukken, met het tweede veel minder. En toch kan het één niet zonder het ander. Maar dat is blijkbaar niet het probleem van de Vlaamse overheid. Dat blijkt uit dit ronduit schrijnende verhaal, met enkele voorbeelden die elke verbeelding tarten. Ook dat is dus het Vlaanderen waarin we alles zelf én zoveel beter zouden doen ...

Het mestdecreet, Vlarem, het bodemsaneringsdecreet en de afvalwetgeving hebben één ding gemeen: de handhaving ervan laat sterk te wensen over. De kans dat een bedrijf wordt gecontroleerd op de naleving van milieuwetgeving is op zich al erg klein. Als er al een controle plaatsvindt en een overtreding wordt vastgesteld, gaan de overtreders maar al te vaak vrijuit, want processen verbaal tegen de overtreding van milieuwetten worden massaal geseponeerd. Uit cijfers die minister van Justitie Onkelinx vorig jaar bekendmaakte, blijkt dat de afgelopen tien jaar bijna zestig procent van de milieu-misdrijven buiten vervolging gesteld werden. Van de 105 000 PV's die de afgelopen tien jaar opgemaakt werden, blijkt dat uiteindelijk in slechts 5.000 gevallen een veroordeling werd uitgesproken ... Die cijfers worden bevestigd door de Vlaamse Milieuinspectie: van de 423 PV's die door het parket in 2002 werden behandeld, werden er maar liefst 282 geseponeerd. Daarbij gaat het heus niet alleen om kleine overtredingen waarbij men moeilijk een dader kan opsporen, zoals b.v. bij sluikstorten vaak het geval is. In 2002 blijken ook 41 zogenaamde 'prioritaire PV's' geseponeerd te zijn. Het College van Procureurs-generaal en de milieu-inspectie hadden nochtans afgesproken dat deze prioritaire dossiers níét zouden geseponeerd worden.

Het cynisme ten top: (-ex-)slachthuis Fonck-Dehennin negeert niet alleen alle mogelijke milieuwetten, het werd ook veroordeeld omwille van gesjoemel met dioxinevlees ...

Het gaat dan onder meer om overtredingen die een belangrijke impact hebben op de volksgezondheid of die onomkeerbare schade aanrichten aan het leefmilieu.

Te weinig milieu-inspecteurs

De Vlaamse milieuinspectie heeft bovendien te kampen met een schrijnend personeelsgebrek: voor gans Vlaanderen zijn er 84 inspecteurs met een controlerende bevoegdheid. Die moeten tienduizenden bedrijven controleren, wat uiteraard een quasi onmogelijke opgave is. Daardoor heeft een klasse 1 bedrijf gemiddeld kans dat het slechts één keer om de tien jaar een inspecteur over de vloer krijgt. De Milieu-inspectie liet in 2002 door een extern bureau berekenen hoeveel bijkomende inspecteurs het in dienst zou moeten nemen om de meest essentiële controles uit te voeren. Resultaat: enkel voor controle van zogenaamde Seveso-bedrijven zijn er 180 bijkomende inspecteurs nodig. Seveso-bedrijven zijn bedrijven die een potentieel gevaar vormen voor hun omgeving, omdat ze bijvoorbeeld met gevaarlijke of ontplofbare producten werken. Die bijkomende personeelsleden zullen er echter niet komen, want de Vlaamse regering heeft in het kader van de begroting afgesproken dat er een aanwervingsstop komt binnen de Vlaamse administratie. Ook ambtenaren die op pensioen gaan, worden niet langer vervangen. Het ziet er dus eerder naar uit dat er nog minder in plaats van meer milieu-inspecteurs komen. Hier wordt dan ook gesold met onze veiligheid: moet er misschien eerst een zwaar ongeval bij een Seveso-bedrijf plaatsvinden vooraleer de milieu-inspectie extra mensen krijgt?

Ook handhaving door gemeenten problematisch

Klasse II en III bedrijven worden – in theorie althans – gecontroleerd door de gemeente. Zowel de Vlarem-ambtenaar, de burgemeester als de politie kunnen optreden. Een eerste probleem is echter dat één gemeente op vier niet beschikt over een gediplomeerde Vlarem-ambtenaar. Daar komt nog bij dat burgemeester of politie vaak niet over de nodige 'know how' en apparatuur beschikken om de nodige technische controles uit te voeren. Bovendien stellen we vanuit BBL nog regelmatig vast dat vanuit een gemeentebestuur niet opgetreden wordt tegen milieuovertredingen om-

wille van vriendjespolitiek, bijvoorbeeld omdat er goede banden bestaan tussen de veroorzaker en de burgemeester. In andere gevallen stellen we dan weer vast dat sommige gemeentebesturen niet optreden tegen milieuovertredingen omdat die aanzien worden als een onbelangrijk probleem in de sfeer van overgevoelige, onverdraagzame mensen of burenruzies.

Hoopgevend is wel dat in het kader van het kerntakendebat met de gemeentebesturen is afgesproken dat handhaving voor klasse 2 en 3 bedrijven een kerntaak is voor de gemeenten. Daarbij zal de handhaving zowel reactief als preventief werken. Tegenover die afspraak staat dat het Vlaams Gewest zal zorgen voor een betere ondersteuning van gemeentelijke handhavers en voor subsidies aan gemeenten die afgestemd zijn op het werkvolume, bijvoorbeeld op basis van het aantal bedrijven op het grondgebied van de gemeente.

Een relatief nieuwe mogelijkheid voor handhaving op gemeentelijk niveau zijn de politiezones. Een aantal politiezones beschikt vandaag over een zogenaamde milieucel, waarbinnen inspecteurs met de nodige technische bagage milieutoezicht uitvoeren. Als elke politiezone zo'n milieucel zou oprichten, zou dat al een serieuze stap vooruit zijn voor de handhaving van milieuwetgeving.

Onvoldoende instrumenten voor milieuinspecteurs

Er zijn niet alleen te weinig inspecteurs, die inspecteurs hebben ook nog eens te weinig instrumenten om efficiënt op te treden tegen overtredingen. Zo kunnen de milieu-inspecteurs enkel een PV opmaken of een bedrijf ambtshalve sluiten en verzegelen. Een administratieve boete opleggen bijvoorbeeld kan niet. Vandaar dat ook heel wat PV's moeten opgemaakt worden tegen kleinere milieuovertredingen die eigenlijk niet in de rechtbank thuishoren. Een mogelijkheid die in Nederland veelvuldig wordt toegepast is de administratieve boete, waarbij een ambtenaar van de inspectiedienst zelf een boete kan opleggen zonder langs de rechtbank te moeten passeren. Zo'n administratieve boete heeft het grote voordeel dat kleinere overtredingen veel vlotter en sneller kunnen afgehandeld worden en geen jarenlange procedures via rechtbanken moeten worden afgewacht. In Nederland

blijkt dat alleen al het dreigen met een dwangsom voor 80 tot 90% van de overtredingen tot een oplossing leidt. Het probleem van het te grote aantal seponeringen is daarmee ook van de baan. De parketten zullen zich dan immers kunnen concentreren op een beperkt aantal (grote) overtreders.

Naar een nieuw handhavingsdecreet

Om aan deze problemen tegemoet te komen, is in het Vlaamse regeerakkoord vastgelegd dat er een nieuw milieuhandhavingsdecreet komt. Hierbij wordt "voorzien in een verruiming van de mogelijkheden om administratief te handhaven, met eerbied voor de rechten van de verdediging". Nog volgens het regeerakkoord zal dit nieuwe decreet gebaseerd worden op de reeds uitgevoerde studies van Universiteiten van Leuven en Gent. Die studies werden tijdens de vorige legislatuur uitgevoerd in opdracht van voormalig minister Vera Dua. Haar ontwerpdecreet op basis van deze studies raakte echter niet voorbij de onderhandelingsstafel. Dit decreet werd recent door Rudi Daems (Vlaams parlements lid voor Groen!) ingediend in het parlement.

Nu is het wachten op de indiening van een ontwerpdecreet door minister Peeters, zoals vastgelegd in het regeerakkoord. Vervolgens kunnen SERV en Mina-Raad advies uitbrengen en kan de parlementaire bespreking van de beide decreten aanvatten. BBL hoopt alvast dat er op korte termijn een nieuw handhavingsdecreet goedgekeurd wordt. Iedereen heeft immers baat bij een betere handhaving van milieuwetten. Niet alleen het milieu zelf en burgers die schade van milieuvervuiling ondervinden, maar ook het bedrijfsleven. Gans het bedrijfsleven wordt immers in een slecht daglicht gesteld door enkele rotte appels in de mand, waartegen de overheid niet wil of kan optreden. Bedrijven die zich wél houden aan de milieuwetgeving en daarvoor de nodige investeringen doen, ondervinden bovendien een oneerlijke concurrentie van die te grote groep 'vrijbuiters'.

tekst: Stef Boogaerts
hoofdredacteur Milieurama

foto's: Heidi Gelders (Mana)
& **Stefaan Claeys (BBL)**

Voorbeelden uit de Vlaamse praktijk

Slachthuis Bavegem krijgt nieuwe vergunning na nieuwe veroordeling

Het voormalige slachthuis NV Fonck-Dehennin in het Oost-Vlaamse Bavegem is zeer typerend voor de gebrekkige handhaving in Vlaanderen. Dit bedrijf is middenin de dorpskern gelegen op ongeveer 20 meter van de dichtstbijzijnde woningen. Het werd, grotendeels zonder bouwvergunning, gebouwd in recreatiezone en woongebied en veroorzaakt heel wat hinder voor de omgeving. Bovendien werkte het slachthuis van 1993 tot 2002 zonder enige milieuvergunning. Reeds in 1993 werd door de milieu-inspectie het bevel gegeven tot stopzetting van de productie- en opslagactiviteiten. Ondertussen werkte het bedrijf ongestoord verder. Toenmalig minister Kelchtermans slaagde er zelfs in om in antwoord op een parlementaire vraag te antwoorden dat "de uitvoering van dwangmaatregelen ten aanzien van een slachthuis van dergelijke omvang, bij onwilligheid van de exploitant en zonder de medewerking van de lokale overheid, in de praktijk niet te realiseren is"!

Eind jaren '90 werd door het parket van Dendermonde een rechtszaak opgestart tegen het bedrijf wegens de overtredingen van de milieu- en ruimtelijke ordeningswetgeving. Na veel verdragingsmanoeuvres veroordeelde de rechtbank in eerste aanleg de zaakvoerders tot zware straffen, geldboetes én bijzondere verbeurdverklaringen voor meer dan 800.000 euro! Bovendien legde de rechter aan de zaakvoerders bij wijze van veiligheidsmaatregel een verbod op om gedurende vijf jaar een hinderlijke inrichting uit te baten. Daarmee is het verhaal echter nog lang niet afgelopen. De zaakvoerders gingen namelijk in beroep én vroegen ondertussen een nieuwe milieuvergunning aan bij het gemeentebestuur, ditmaal voor de opslag en het transport van ingevroren vlees. Het bedrijf kreeg die vergunning ook, waarna hiertegen door BBL beroep werd aangetekend bij de provincie. In september van dit jaar werden de zaakvoerders dan opnieuw veroordeeld, ditmaal door de rechtbank van Oudenaarde, wegens gesjoemel met vlees. Tussen 1995 en 2001 werd tot drie keer per week beschimmeld vlees letterlijk witgewassen met soda en werden de invriesetiketten van vervalten vlees vervalst. Daarnaast werd in '99 dioxinevlees verkocht als vers vlees en werden dioxine-subsidies gevraagd voor goed vlees. Als klap op de vuurpijl kreeg het bedrijf twee weken na het arrest een nieuwe milieuvergunning van de pro-

vincie voor... het opslaan en verhandelen van ingevroren vlees! De bezwaren over de talloze overtredingen van het bedrijf die door BBL werden ingediend bij de provincie, werden afgedaan als "niet ter zake"...

Tussendoor probeerde het gemeentebestuur met de hulp van Vlaams minister Van Mechelen de zaak nog te regulariseren door een zeer dubieus Bijzonder Plan van Aanleg op te maken. Dat BPA werd echter geschorst door de Raad van State. Maar geen nood, ondertussen probeert het gemeentebestuur doodleuk om opnieuw een Bijzonder Plan van Aanleg te laten goedkeuren om het bedrijfsgebouw te regulariseren. Of hoe overtreders nog steeds worden beloofd ...

Klasse 2 wordt plots klasse 3 om stillegging te omzeilen

Dat bedrijven af en toe zeer creatief omspringen met de milieuwetgeving, wordt ook geïllustreerd door FM Logistics. Dit transportbedrijf bouwde recent een nieuwe bedrijfshal op het bedrijventerrein Mechelen-Zuid. Tijdens de bouwwerken werden echter bomen gerooid in de bufferzone, hoewel de bouwvergunning afgeleverd werd onder de voorwaarde dat de bestaande groenstructuren palend aan het bedrijf behouden en eventueel verdicht worden. Bovendien beschikte het bedrijf op dat moment nog niet over een milieuvergunning. Aangezien de bouw- en milieuvergunning aan mekaar gekoppeld zijn en de bouwvergunning geschorst wordt zolang de milieuvergunning niet is verleend, liet de burgemeester van Mechelen de bouwwerken stilleggen.

Tot onze grote verbazing werden de werken kort daarna opnieuw aangevat, hoewel er nog geen milieuvergunning werd afgeleverd. FM Logistics had ondertussen echter een melding voor klasse 3 bedrijf ingediend bij het gemeentebestuur, iets wat de gemeente wettelijk niet kan weigeren. Het was nochtans overduidelijk dat het bedrijf wel degelijk onder klasse 2 valt, want op hetzelfde moment liep het openbaar onderzoek voor de aanvraag van een klasse 2 milieuvergunning! Met dit handigheidje werd het gemeentebestuur buiten spel gezet en werden ook de omwonenden voor voldongen feiten geplaatst. De invulling van een bufferzone vormt nl. een belangrijk aandachtspunt bij de milieuvergunningsaanvraag. Omdat de bouwwerken niet langer werden stilgelegd, was de bufferzone echter verdwenen op het moment dat over de milieuvergunning werd beslist ...

**Een samenvatting van 24 jaargangen
op de cover. Waarom en waarom nu?
Omdat Milieurama ermee ophoudt, en
dit 'bijna' het laatste nummer is.**

**In januari ontvang je nog een
exclusief afscheidsnummer.
En op 21 maart 2005 lanceert de
Vlaamse milieubeweging een
gloednieuw Vlaams milieumagazine.**